

Välfärd

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Fördubbling av hushåll med RUT-avdrag

- Vem tar ut vilken pension och när?
- Kompisar viktiga för oroliga unga
- Statistikatlas ger ny bild av Sverige

Nr 1
2011

utges av
STATISTISKA CENTRALBYRÅN
med syfte att i lättillgänglig form presentera och
analysera aktuell statistik om välfärd, arbets-
marknad, utbildning och befolkning. Tidskriften
är öppen för bidrag från experter såväl inom
som utanför SCB. Författarna svarar själva för
åsikter som framförs.

© 2011, Statistiska centralbyrån
Citera gärna men ange källan:
SCB:s tidskrift Välfärd

Redaktion

Alexandra Kopf Axelman 08-506 943 51
Chefredaktör

Susanne Ekholm 08-506 945 97
Anna Nyman 45 94
Hans Heggemann 019-17 68 10
Kenny Petersson 65 62
Peter Öberg 67 85

Åsa Westlund,
layout, diagram 08-506 949 15

Redaktionsråd

Stina Andersson, ansvarig utgivare
Eva Hagsten
Jack Hansson
Kjell Jansson
Martin Villner

Adress

Tidskriften Välfärd
Statistiska centralbyrån
Box 24300, 104 51 Stockholm
Fax: 08-506 947 72
E-post: tidskriften.valfard@scb.se
Webbplats: www.scb.se/valfard

Prenumerationer

SCB, Publikationstjänsten
701 89 Örebro
Tfn: 019-17 68 00
Fax: 019-17 64 44
E-post: publ@scb.se
Prenumerationspris 2011
helår (4 nummer): 350 kr
Lösnummer: 90 kr
exkl. moms

Omslagsfoto:
IStockphoto

Medlem i

**SVERIGES
TIDSKRIFT**

ISSN 1654-6710 (online)
ISSN 1651-6710 (print)
URN:NBN:SE:SCB-2011-A05T11101_pdf (pdf)

SCB Tryck Örebro, februari 2011

Å andra sidan

Statistik är ett kraftfullt verktyg, det har man förstått inom EU. Därför håller man inom ramen för det Europeiska statistiksystemet på att utveckla indikatorer. De ska visa hur långt man kommit i arbetet att uppnå de mål för år 2020 som EU satt upp.

ÄVEN I SVERIGE ANVÄNDER VI statistiken för att se om vi uppnår våra politiska mål. Socialstyrelsens undersökning av nöjdhet inom äldreården är ett exempel. Myndigheten för Yrkeshögskolan följer upp om deras kvalificerade yrkesutbildningar lett till jobb för de studerande. SCB:s Arbetskraftsbarometer är en gammal goding, som sedan 1950-talet beskriver hur arbetsgivare upplever tillgången på arbetskraft.

DEMOGRAFI ÄR EN DISCIPLIN SOM HJÄLPER oss att se in i framtiden för att ta rätt beslut redan nu. Vad ska till exempel Lettland göra, när prognosen visar att de om tio

år kommer ha 40 procent färre 20 till 29-åringar än idag? Uttag av pensioner är också en het fråga för framtiden. Läs vem som tar ut vilken pension, när, i Välfärd.

MEN STATISTIK ÄR INTE BARA ett kraftfullt verktyg – ett kraftfullt verktyg gör också statistik roligare! SCB lanserar nu en Statistikatlas där regional statistik redovisas på karta och där utvecklingen över tid redovisas i rörliga bilder. Möjligheterna är oändliga för den som är kunnig, men även en nybörjare kan ha roligt här. Välfärd beskriver Statistikatlasen i detta nummer, men jag uppmanar alla att gå in på www.scb.se och prova själva. Tryck på Play och låt dig överraskas!

alexandra.kopf.axelman@scb.se

Innehåll

RUT vanligast efter 85.....	3
Parrelation ger högre pension – men bara för män.....	6
Europa 2020.....	8
Medvind för unga på EU:s arbetsmarknad.....	10
Oroliga barn pratar oftast med mamma.....	12
Rörliga bilder av Sverige.....	14
Vanligt att träffas på jobbet?	16
Examinerade från yrkeshögskolan: Åtta av tio har arbete inom ett år.....	18
Civilingenjör och förskollärare – framtida bristyrken.....	20
Koll på risken att röja	22
Äldreomsorgen får gott betyg	24
Notiser	26
Baksidan: Gamla förstagångsföräldrar i Vellinge	

RUT vanligast efter 85

Allt fler hushåll använder RUT-avdraget. År 2009 hade 170 000 hushåll denna skattereduktion. Det var mer än dubbelt så många som 2008. Uppgifter från Skatteverket visar på en fortsatt ökning år 2010. RUT-avdrag är vanligast bland par med barn och bland äldre ensamstående kvinnor.

RUT-avdraget infördes den 1 juli 2007 och det formella namnet är Skattereduktion för hushållsarbete. Skattereduktionen innebär att kostnaden för att köpa hushållstjänster sänks med 50 procent. Reduktionen omfattar exempelvis städning, barnpassning samt gräsklippning och snöskottning som utförs i eller i nära anslutning till bostaden.

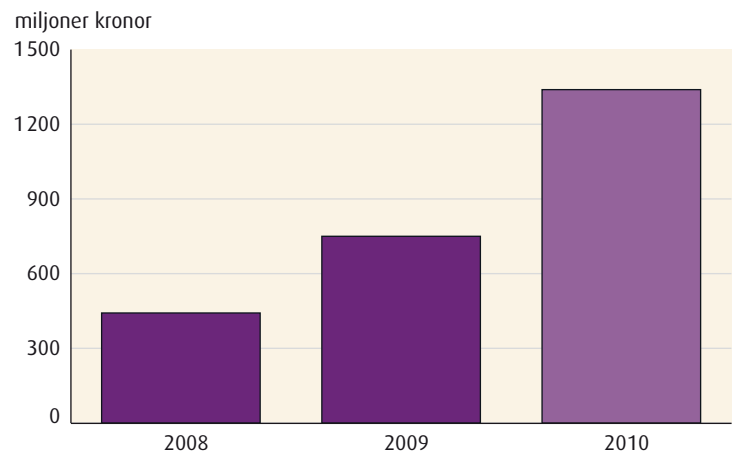
År 2009 använde 3,5 procent av hushållen skattereduktionen. Det var en fördubbling jämfört med 2008. Den totala skattereduktionen för RUT var cirka 750 miljoner

kronor, vilket motsvarar en dryg promille av den slutliga skatten. För 2010 var motsvarande skattereduktion ungefär 1 340 miljoner, vilket innebär en ökning på nära 80 procent jämfört med år 2009.

Uppgifterna för 2010 är preliminära och kan ännu inte redovisas efter hushållstyp eller inkomstnivå, men för 2009 är det möjligt.

RUT växer

Total skattereduktion för RUT, år 2008–2010

Uppgifterna för 2010 är Skatteverkets preliminära siffror.

ANVÄNDANDET AV RUT skiljer sig mellan olika typer av hushåll. År 2009 var det nästan tre gånger vanligare att ett sammanboende par med barn hade RUT-avdrag än att ensamstående med barn hade det. Bland barnfamiljerna var det vanligast att tvåbarnsfamiljer gjorde RUT-avdrag. Det gäller både för sammanboende och ensamstående föräldrar.

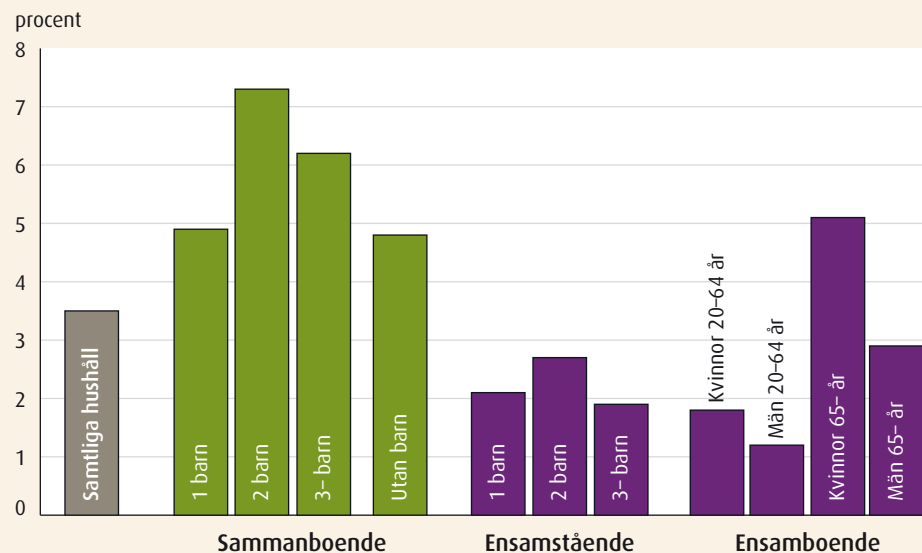
Det var ungefär dubbelt så vanligt med RUT-avdrag bland sammanboende utan barn som det var bland ensamstående utan barn. Bland ensamstående över 65 år var det vanligare bland kvinnor än bland män att ha RUT-avdrag. En orsak kan vara att kvinnorna i denna grupp i genomsnitt är äldre än männen.

OM MAN DELAR UPP personer över 65 år i flera åldersgrupper så är det de äldsta, 75–84 år och 85 år och äldre, som i störst utsträckning gör RUT-avdrag. Bland dem under 65 år är det vanligast med RUT-avdrag i gruppen 35–44 år.

MEDIANBELOPPET FÖR RUT-avdrag, vilket betyder mittvärdet då man sorterat avdragen efter storleksordning, var drygt 2 000 kronor per person. Mer än sex av tio gjorde avdrag på 3 000 kronor eller mindre. Beloppens storlek skiljer sig åt mellan olika åldrar. Personer mellan 35 och 54 år gjorde i allmänhet större avdrag än de som är äldre. Bland de som fyllt 65 år hade sju av tio med RUT-avdrag en skattereduktion på mindre än 3 000 kronor. Bland dem som är 35–54 år gjorde varannan person som hade RUT-avdrag ett avdrag på mindre än 3 000 kronor. Tre av tio i denna grupp gjorde avdrag på mer än 5 000 kronor.

Vanligt bland par med två barn...

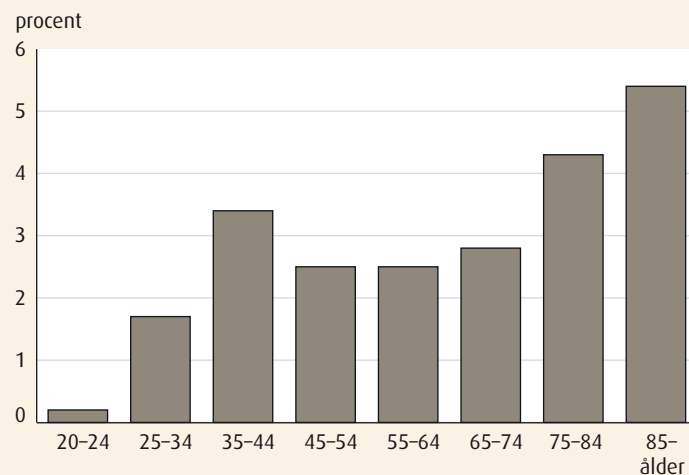
Andel hushåll med RUT-avdrag, 2009

RUT-avdrag är vanligast i familjer som består av ett sammanboende par med två barn. Bland ensamstående förekommer RUT-avdrag oftare hos äldre kvinnor.

...och bland de äldsta

Andel personer med RUT-avdrag efter ålder, 2009

Störst andel med RUT-avdrag finns i åldrarna 35-44 år samt 75 år och äldre.

EFTERSOM RUT är en skatte-reduktion måste man ha en viss inkomst för att kunna ta del av den. Man kan inte få mer i skattereduktion än man skulle ha betalat i skatt. Vissa hushåll har för låga inkomster för att kunna använda sig av RUT-avdraget. Den maximala skattereduktionen för RUT och ROT tillsammans är 50 000 kronor per person och år. För att få en så stor reduktion måste man ha betalat minst 50 000 kronor i skatt. För detta krävs en årsinkomst på cirka 250 000 kronor.

NÄR MAN STUDERAR konsumtion av varor och tjänster i relation till inkomster väljer man ofta att se till hushållets samlade inkomster. Hushållen har här delats in i tre inkomstgrupper för att se hur RUT-avdraget fördelar sig på hushåll med olika inkomstnivå. En grupp består av de 25 procent av hushållen som har lägst inkomst, en grupp av de 25 procent som har högst inkomst och en grupp av de 50 procent hushåll som ligger i mitten inkomstmässigt.

Inkomstens storlek

Sammanräknad årlig förvärsinkomst i tre inkomstgrupper 2009 i kronor

Hushållstyp	25 % lägsta inkomsterna	50 % mittersta inkomsterna	25 % högsta inkomsterna
Sammanboende med barn under 18 år	0-445 000	445 000-735 000	735 000-
Sammanboende utan barn under 18 år	0-350 000	350 000-680 000	680 000-
Ensamstående med barn under 18 år	0-150 000	150 000-330 000	330 000-
Ensamstående utan barn under 18 år	0-130 000	130 000-310 000	310 000-

Tabellen visar hur stor årsinkomsten är i de grupper som i artikeln beskrivs som hushållen med de lägsta, mittersta respektive högsta inkomsterna.

Vanligare med RUT bland hushåll med högre inkomster

Andel hushåll med RUT-avdrag efter inkomstens storlek 2009

Hushållstyp	25 % lägsta inkomsterna	50 % mittersta inkomsterna	25 % högsta inkomsterna
Sammanboende med barn under 18 år	1,6	3,8	15,8
Sammanboende utan barn under 18 år	2,9	3,9	8,7
Ensamstående med barn under 18 år	0,6	1,5	5,4
Ensamstående utan barn under 18 år	1,2	2,3	3,7

Skillnaden mellan hur stor andel av hushåll med låg respektive hög inkomst som gör RUT-avdrag var störst bland barnfamiljerna.

BLAND BARNFAMILJER var det 10 gånger vanligare med RUT-avdrag i gruppen med de högsta inkomsterna än i gruppen med de lägsta inkomsterna. Bland hushåll utan barn var det ungefär 3 gånger vanligare med RUT-avdrag i gruppen med högst inkomst än i gruppen med lägst inkomst.

AV DEN TOTALA skattereduktionen för RUT gick 64 procent till den fjärdedel av hushållen som hade högst inkomster i respektive hushållstyp. 7 procent gick till den fjärdedel av hushållen som hade lägst inkomster. ■

RUT-avdraget kan till exempel användas för barnpassning.

Skillnaden mellan ett avdrag och en skattereduktion

RUT- och ROT-avdraget är egentligen inga avdrag. De är skattereduktioner. Vad är då skillnaden mellan att göra ett avdrag i deklarationen och att få en skattereduktion?

Ett avdrag, till exempel för resor till och från arbetet, innebär att den beskattningsbara förvärsinkomsten, det vill säga det belopp som skatten ska beräknas på, minskar och därmed blir också skatten lägre. När det gäller avdrag avgör skattesatsen och inkomstens storlek hur mycket lägre skatten blir. En person som har hög inkomst betalar en större andel av sin inkomst i skatt än vad en person med låg inkomst gör. Om dessa två personer gör lika stora avdrag får den som har hög inkomst en större sänkning av skatten än den som har låg inkomst.

En skattereduktion däremot sänker skatten utan att påverka den beskattningsbara förvärsinkomsten. Detta innebär att alla som får en skattereduktion på exempelvis 1 000 kronor får sin skatt sänkt med 1 000 kronor, oavsett vilken inkomst man har. Det är således ingen fördel att i ett hushåll välja att låta den person som har högst inkomst ta upp skattereduktionen i sin deklaration.

I den officiella statistik som finns tillgänglig på www.scb.se redovisas statistik över skattereduktioner för hushållsarbete, eller RUT-avdrag, på individnivå. Redovisning på hushållsnivå är en specialbearbetning som gjorts till denna artikel.

Författare

Lovisa Sköld och Hans Heggemann arbetar med ekonomisk välfärdstatistik på SCB

Lovisa Sköld
tfn: 019-17 64 74
e-post: lovisa.skold@scb.se

Hans Heggemann
tfn: 019-17 68 10
e-post: hans.heggemann@scb.se

Parrelation ger högre pension – men

De flesta slutar arbeta när de fyller 65 år men det finns skillnader mellan olika grupper i övergången från arbete till pension. Till exempel börjar ensamstående kvinnor ta ut ålderspension tidigare än sammanboende, och personer födda i Sverige tidigare än utrikes födda.

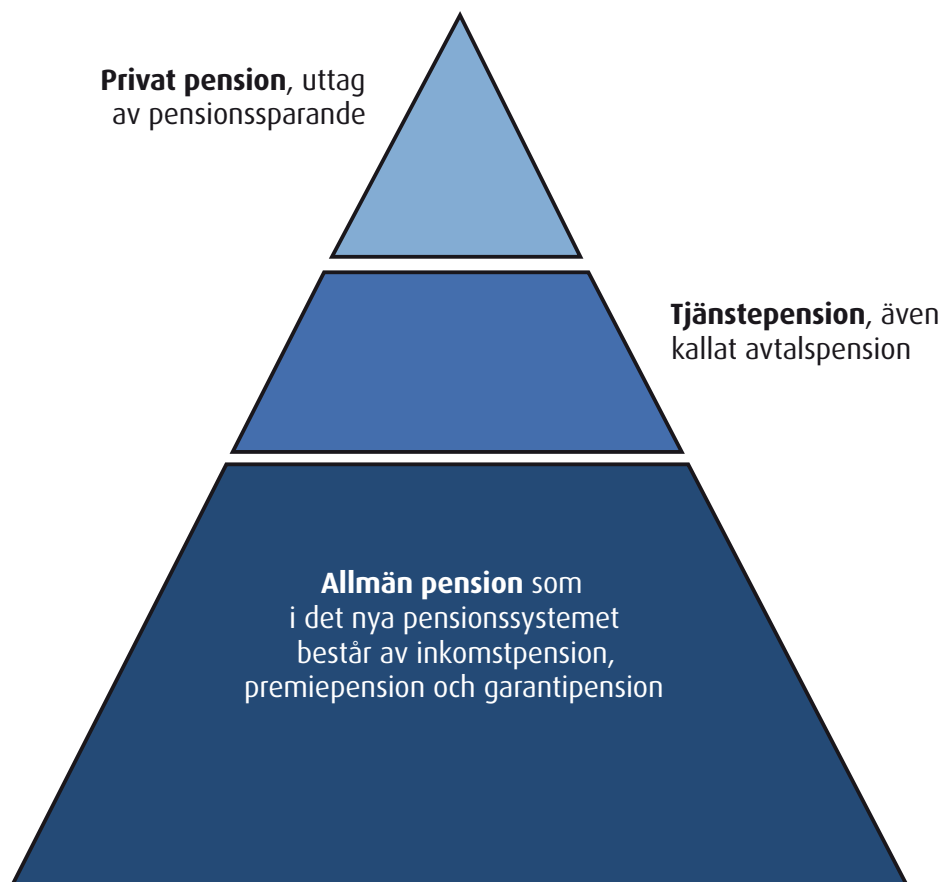
När man talar om pensionsålder tänker kanske de allra flesta på att man vid 65 års ålder går från heltidsarbete till en tillvaro helt utan förvärsarbete. Så ser det också ut för många men det finns ingen lagstadgad pensionsålder i Sverige. Det finns inte heller någon entydig definition av vad det innebär "att gå i pension".

ALLMÄN PENSION kan tas ut från 61 års ålder och det finns ingen övre åldersgräns för när man kan börja ta ut den. Tjänstepension och privat pension kan börja tas ut ännu tidigare. Det är samtidigt fullt möjligt att fortsätta arbeta efter det att man har fyllt 65 år. De allra flesta som gör det har också pension i någon omfattning. Hur vanligt är det att ta ut pension före det år man fyller 65 år och hur vanligt är det att fortsätta förvärsarbete även efter fyllda 65?

År 2009 hade mer än var tredje 61-åring ålderspension i någon omfattning. Andelen var större bland kvinnor, 39 procent mot 34 procent bland män. Skillnaden mellan könen var ungefär lika stor också bland 64-åringar, 64 procent mot 60 procent. Av 61-åringarna hade 7 procent en inkomst som till mer än hälften bestod av ålderspension och bland 64-åringarna var det 27 procent. Andelen var något större bland män.

EFTER 65 ÅR ÄR DET FLER MÄN än kvinnor som har arbetsinkomster. Av 66-åringarna hade nästan hälften av männen, mot knappt 40 procent av kvinnorna, inkomst av arbete. Skillnaden på ungefär tio procentenheter består vid 69 år då drygt 30 procent av männen och drygt 20 procent av kvinnorna hade inkomst av arbete.

Ålderspensionen består i det pensionssystem som infördes 1999 av följande komponenter:

Pensionsmyndigheten brukar åskådliggöra pensionssystemets uppbyggnad med hjälp av en triangel. Av den ålderspension som 2009 utbetalades till kvinnor i åldrarna 65–69 år var 69 procent allmän pension, 22 procent tjänstepension och 9 procent privat pension. Bland män i samma åldersklass var andelarna 60, 31 respektive 8 procent.

Det är dock ganska få som förvärsarbetar i stor omfattning efter 65 år. Av 66-åringarna var det 10 procent bland kvinnorna och 12 procent bland männen som hade en inkomst som till mer än hälften bestod av arbetsinkomst. Bland 69-åringarna var motsvarande andelar 1 respektive 3 procent.

FINNS DET SKILLNADER mellan olika grupper när det gäller övergången från arbete till pension? Ja, ensamstående kvinnor börjar

ta ut pension tidigare än sammanboende kvinnor. Bland män finns inte denna skillnad. När det gäller att fortsätta arbeta efter 65 år är det vanligare bland sammanboende män än bland ensamstående, däremot vanligare bland ensamstående kvinnor än bland sammanboende.

Av de utrikes födda hade 55 procent någon form av ålderspension vid 64 år mot 63 procent av dem födda i Sverige. Samtidigt är andelen som fortsätter att arbeta efter 65 år lägre bland utrikes födda. Av de

bara för män

FAKTA

Inkomstmättet som används är **sammanräknad förvärvsinkomst**. Det består av lön, inkomst av näringsverksamhet, sjukpenning, sjukersättning, föräldrapenning, arbetsmarknadsstöd och pension. Kapitalvinster och skattefria transfereringar räknas inte med.

utrikes födda 66-åringarna var det 31 procent som hade arbetsinkomst jämfört med 44 procent av dem födda i Sverige.

Det finns skillnader också när man jämför olika utbildningsnivåer. Personer med hög utbildning fortsätter att arbeta i större omfattning än dem med låg utbildning. Bland 66-åringarna hade 56 procent av dem med eftergymnasial utbildning arbetsinkomst mot 35 procent av dem med endast förgymnasial utbildning.

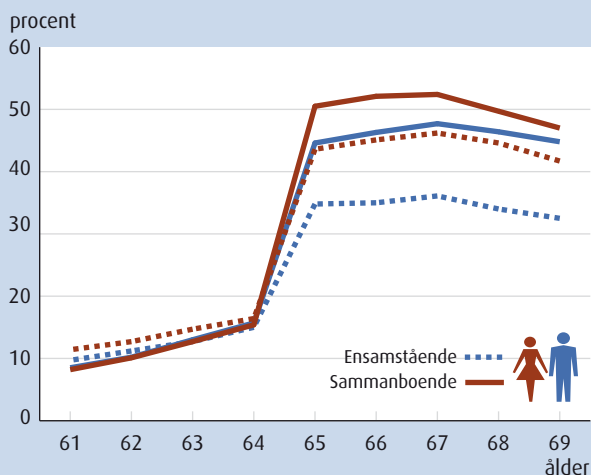
SER MAN TILL DE OLIKA DELARNA av ålderspensionen är det större andel kvinnor än män som har tjänstepension vid 61 år; 25 procent mot 21 procent. Skillnaden består till och med 64 år då 44 procent av kvinnorna och 41 procent av männen har tjänstepension. Efter 65 år är andelen med tjänstepension ungefär lika stor bland kvinnor och män, cirka 90 procent.

ANDELEN MED PRIVAT PENSION är ungefär lika stor bland kvinnor och män före 65 år. Vid 61 år har knappt 10 procent privat pension och vid 64 år drygt 15 procent. Vid 65 år är andelen större bland kvinnor, 48 procent mot 41 procent. Skillnaden mellan könen minskar därefter och bland 69-åringar är andelen med privat pension ungefär 40 procent bland både kvinnor och män.

Garantipension kan utbetalas från och med 65 år och den garanterar en lägsta pensionsnivå för personer som haft låg eller ingen arbetsinkomst. Att ha garantipension är betydligt vanligare bland kvin-

Vanligare med privat pension bland sammanboende efter 65

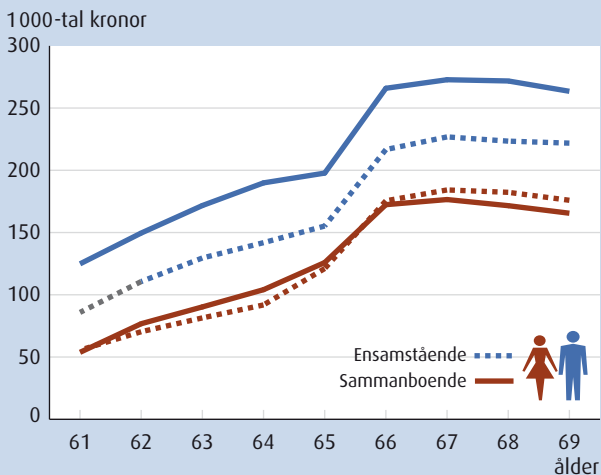
Andelen med privat pension 2009

Det är något vanligare att ensamstående har privat pension vid 61 år. Vid 64 år är det ingen skillnad alls. Bland dem som är äldre än 65 år däremot, är det betydligt vanligare bland sammanboende. Skillnaden är större bland män än bland kvinnor.

Sammanboende män har högst pension

Medelbelopp för ålderspension 2009

Sammanboende män har betydligt högre pension än ensamstående män. Det skiljer 40 000–50 000 kronor. Bland kvinnor är skillnaden mellan sammanboende och ensamstående inte alls lika stor. Före 65 år har sammanboende kvinnor något högre belopp än ensamstående, men efter 65 år är det tvärtom. Män har högre pensionsbelopp än kvinnor för alla pensionsslag.

nor än bland män. Det beror på att många kvinnor har yrkesarbetat i mindre omfattning än män och därför haft lägre inkomster. I åldersintervallet 65–69 år har mer än 40 procent av kvinnorna och knappt 10 procent av männen garantipension. Bland ensamstående män är dock andelen 18 procent. ■

Författare

Hans Heggemann arbetar med ekonomisk välfärdsstatistik på SCB
tfn: 019-17 68 10
e-post: hans.heggemann@scb.se

EUROPA 2020

Under namnet *Europa 2020* har EU antagit en strategi med specifika mål för att ta Europa ur krisen och förbereda EU:s ekonomi för nästa årtionde, med smart tillväxt, hållbar tillväxt och tillväxt för alla.

Europa 2020 är en fortsättning på Lissabonstrategin, som sträckte sig till 2010. För

att följa upp hur den nya strategin lyckas har EU ställt upp mål inom fem områden som ska följas upp med åtta indikatorer.

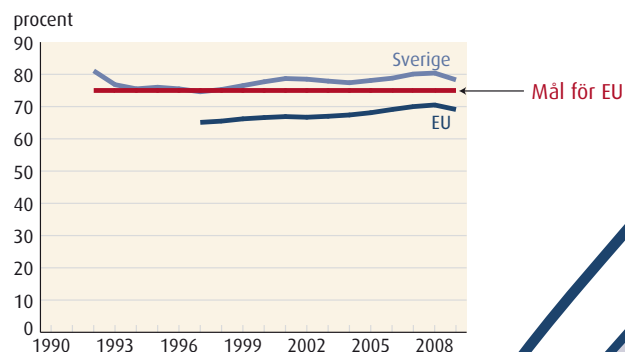
De europeiska målen ska omformuleras till nationella mål under 2011. I de nationella målen tar man hänsyn till att olika länder har olika långt kvar till målen, men sammantaget ska de nationella målen föra hela EU fram till de europeiska målen för 2020.

Det europeiska statistiksystemet, ESS, spelar en viktig roll i uppföljningen av målen. Ett intensivt utvecklingsarbete pågår inom ESS för att skapa indikatorer som är så rättvisande som möjligt och jämförbara över hela EU. Mycket arbete återstår, men just nu ser indikatorerna ut så här.

MÅL 75 % av befolkningen i åldrarna 20-64 ska ha ett arbete

Detta mål ska, enligt EU, uppnås bland annat genom ökad sysselsättning för ungdomar, äldre arbetstagare och lågkvalificerade arbetstagare samt en bättre integration av lagliga migranter.

INDIKATOR: Andel sysselsatta i befolkningen mellan 20 och 64 år

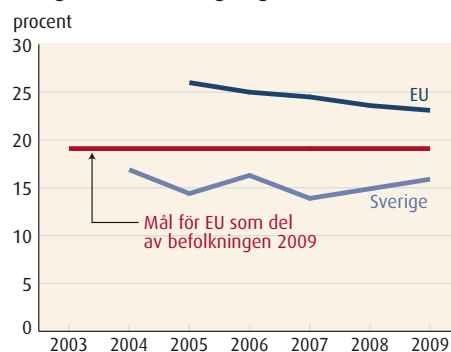
MÅL Antalet personer som lever under risk för fattigdom ska minska med 20 miljoner

EU vill främja social delaktighet, framför allt genom fattigdomsminskning, genom att sträva efter att hjälpa åtminstone 20 miljoner människor att komma ur en situation där de riskerar att drabbas av fattigdom och social utestängning. Minskning av andelen fattiga från 2009 års nivå med 20 miljoner motsvarar en minskning med 4 procent. Det innebär att målnivån skulle vara 19,1 procent av befolkningen mätt från 2009 års nivå.

INDIKATOR: Befolkning som riskerar fattigdom

Indikatorerna består av tre indikatorer över fattigdom som summeras till en. Dessa är personer som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet, personer som riskerar fattigdom efter sociala transfereringar och personer med mycket låg materiell standard. I beräkningen av indikatorn tar man hänsyn till att samma person kan ingå i flera av grupperna.

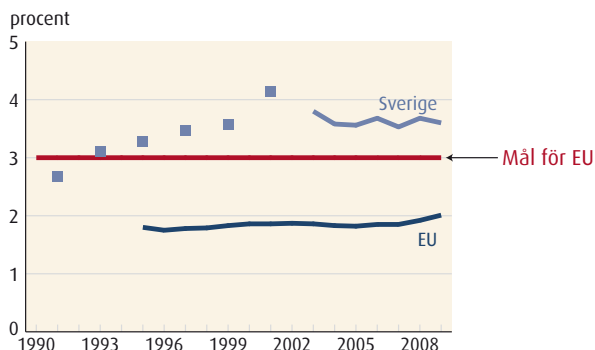
Andel av befolkningen som riskerar fattigdom eller utslagning

MÅL 3 % av EU:s BNP ska investeras i FoU

EU vill förbättra villkoren för forskning och utveckling, särskilt i syfte att höja de kombinerade offentliga och privata investeringarna inom sektorn till 3 % av BNP.

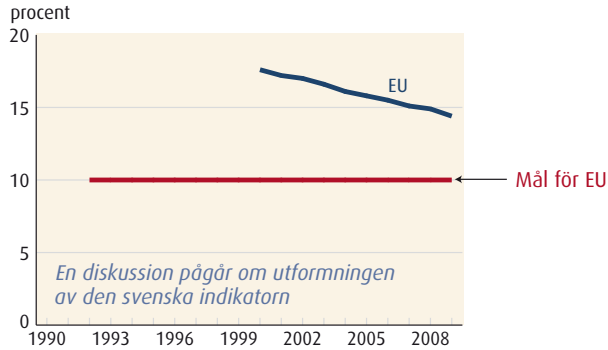
INDIKATOR: Andel av BNP som investeras i forskning och utveckling

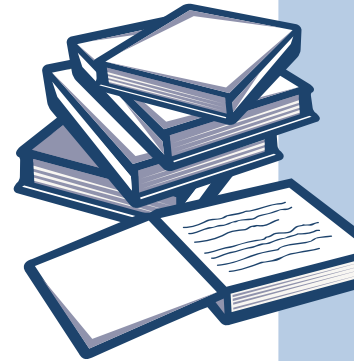
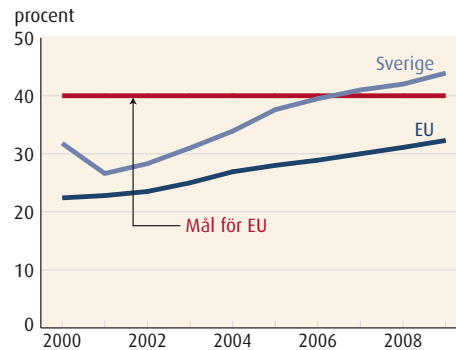
Följ EU:s väg mot Europa 2020-målen:
ec.europa.eu/europe2020

MÅL Andelen ungdomar som inte fullföljer en gymnasial utbildning ska vara under 10 % och minst 40 % av den yngre generationen ska ha fullbordade högre studier

INDIKATOR: Andel av befolkningen i åldern 18 till 24 år som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning

INDIKATOR: Andel med fullföljd akademisk utbildning i åldern 30 till 34 år

MÅL Minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent samt öka andelen förnybara energikällor och energieffektiviteten med 20 procent vardera

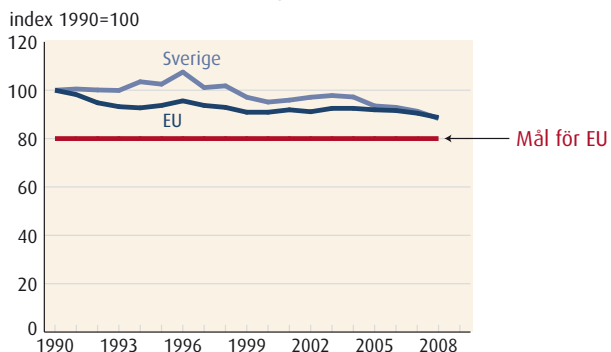
Europeiska rådet vill minska utsläppen av växthusgaser med 20 % i förhållande till 1990 års nivåer. Man vill också öka de förnybara energikällornas andel av den slutliga energikonsumtionen till 20 % och eftersträva en ökning av energieffektiviteten med 20 %.

EU åtar sig dessutom att fatta ett beslut om att minska utsläppen av växthusgaser med 30 % till 2020 jämfört med 1990 års nivåer. Erbjudandet förutsätter att andra utvecklade länder åtar sig att göra jämförbara utsläppsminskningar och att utvecklingsländerna i rimlig utsträckning bidrar alltefter ansvar och förmåga, i ett globalt och övergripande avtal för perioden efter 2012.

INDIKATOR: Utsläpp av växthusgaser jämfört med 1990

I måttet ingår inte utsläpp från jord- och skogsbruk, utsläpp från internationell flygtrafik och båttransport. Inte heller utsläpp från biomassa eller utsläpp från tillverkningen av varor som importerats ingår.

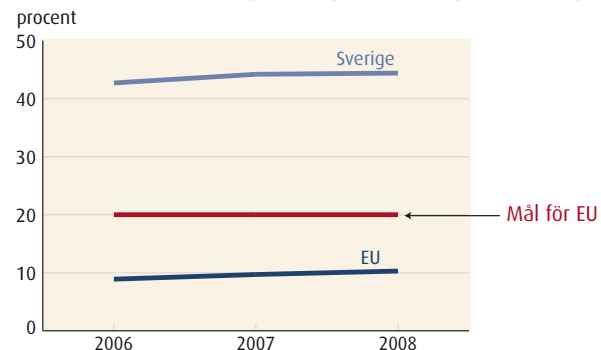
Relativa utsläpp av växthusgaser räknat som koldioxidekvivalenter

INDIKATOR: Andel förnyelsebar energi i slutlig användning

Indikatorn täcker inte alla förnyelsebara energikällor i dagsläget, men de energikällor som inte ingår står idag för en mycket liten del av energianvändningen.

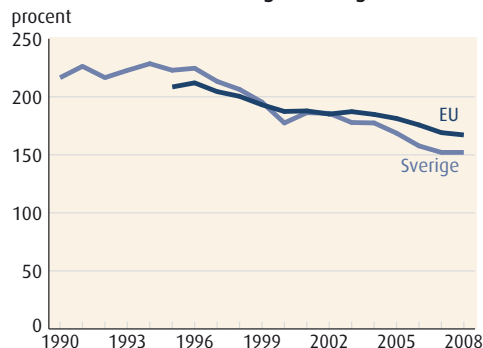
Andel förnyelsebar energi i slutlig bruttoenergianvändning

INDIKATOR: Ekonomins energiintensitet

Proxyindikator för energibesparingar. Målsättningen för det europeiska statistiksystemet är att istället mäta energibesparingar. Idag finns inte statistik över detta, men en indikator är under utveckling.

Inhemsk bruttoförbrukning av energi som andel av BNP

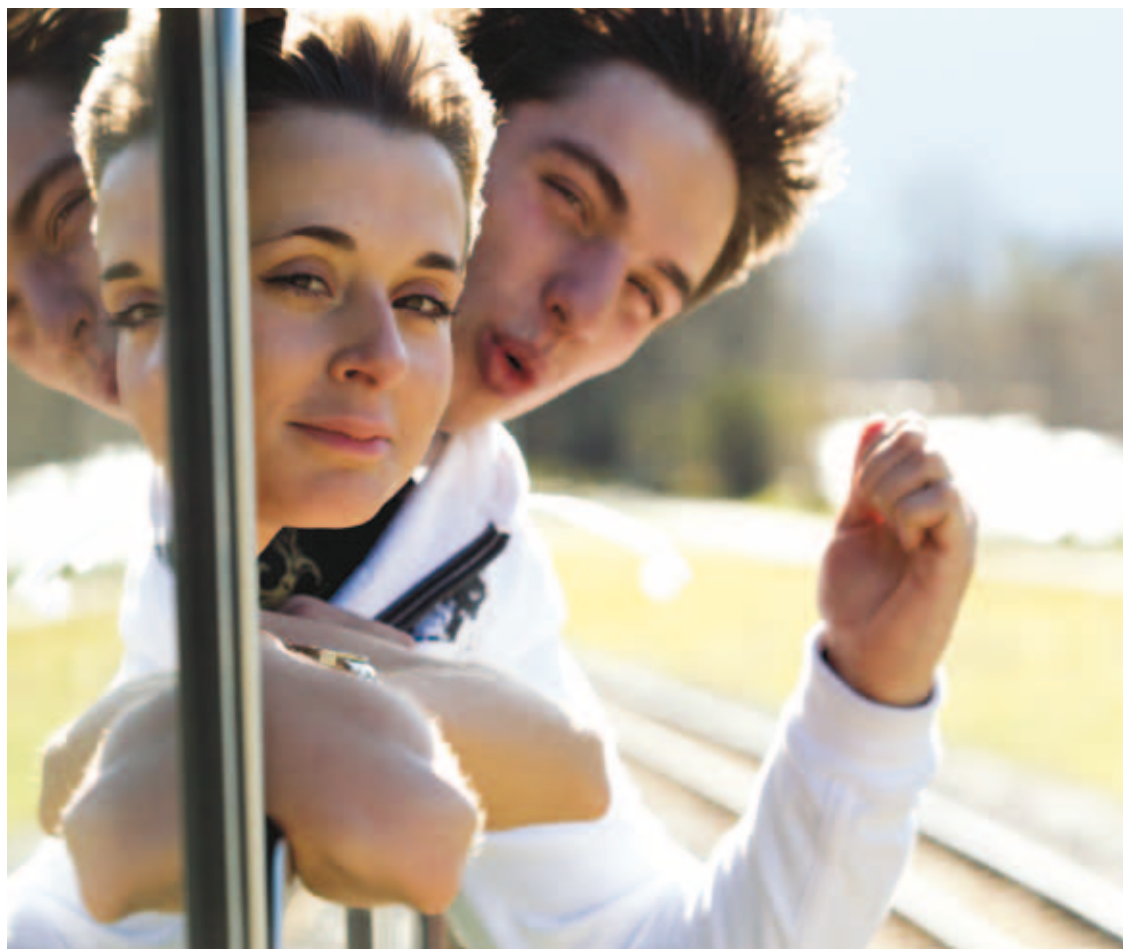
Medvind för unga på EU:s arbetsmarknad

Dagens ungdomsarbetslöshet i EU är oroande hög. Men en ändrad befolkningsstruktur under kommande år kan underlätta för unga att hitta ett arbete.

I december 2010 var över 20 procent av ungdomarna under 25 år i EU arbetslösa. Under kommande år kommer emellertid ålderstrukturen i befolkningen att ändras. Antalet ungdomar kommer att minska samtidigt som antalet personer 50 år och äldre kommer att öka.

Totalt finns det nu i EU 308 miljoner personer i åldern 20–64 år. År 2020 beräknas antalet ha minskat till 305 miljoner. Under samma period beräknas antalet personer 65 år och äldre öka från 88 till 105 miljoner. Sammantaget bör befolkningsutvecklingen leda till att de yngre får lättare att hitta arbete.

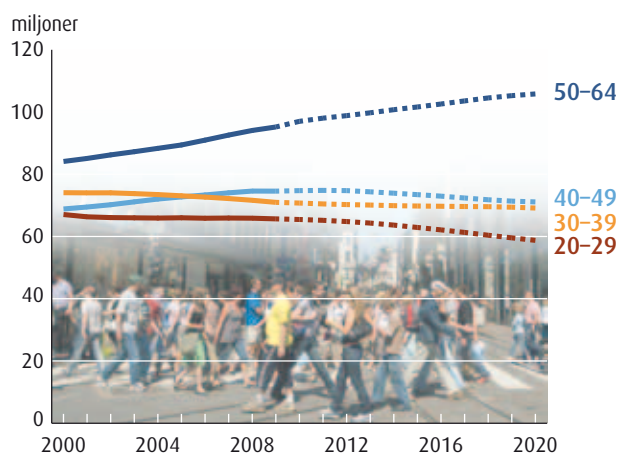
GEMENSAMT FÖR ALLA EU-länder är ett växande antal äldre och att även andelen äldre ökar. Den demografiska verkligheten i övrigt varierar mellan länderna. De baltiska staterna, Sverige och Storbritannien har idag stora ungdomsgrupper i 20-årsåldern som antingen studerar eller redan söker sig in på arbetsmarknaden. I länder som Belgien, Italien, Tyskland, Finland, Danmark, Nederländerna och Österrike däremot domineras arbetskraften av 40-åringar och äldre, medan ungdomarna i 20-årsåldern blir allt färre. Dessa olikheter i befolkningsstruktur bör påverka utbud och efterfrågan på arbetskraft i de olika länderna.

MAJORITETEN AV länderna i EU beräknas få ett minskat antal personer i åldern 20–64 år fram till år 2020. För Bulgarien beräknas minskningen bli 10 procent. För Polen väntas en minskning på 6 procent och för Tyskland en minskning på 3 procent. För nio länder beräknas folkmängden i åldern 20–64 år öka under de kommande tio åren. För Cypern, Irland och Luxemburg rör det sig om en ökning på cirka 10 procent. Även bland annat Sverige och Storbritannien beräknas få en ökad folkmängd i åldern 20–64 år.

Minskande antal unga 20–29 år i EU

Folkmängd i hela EU efter ålder åren 2000 till 2020

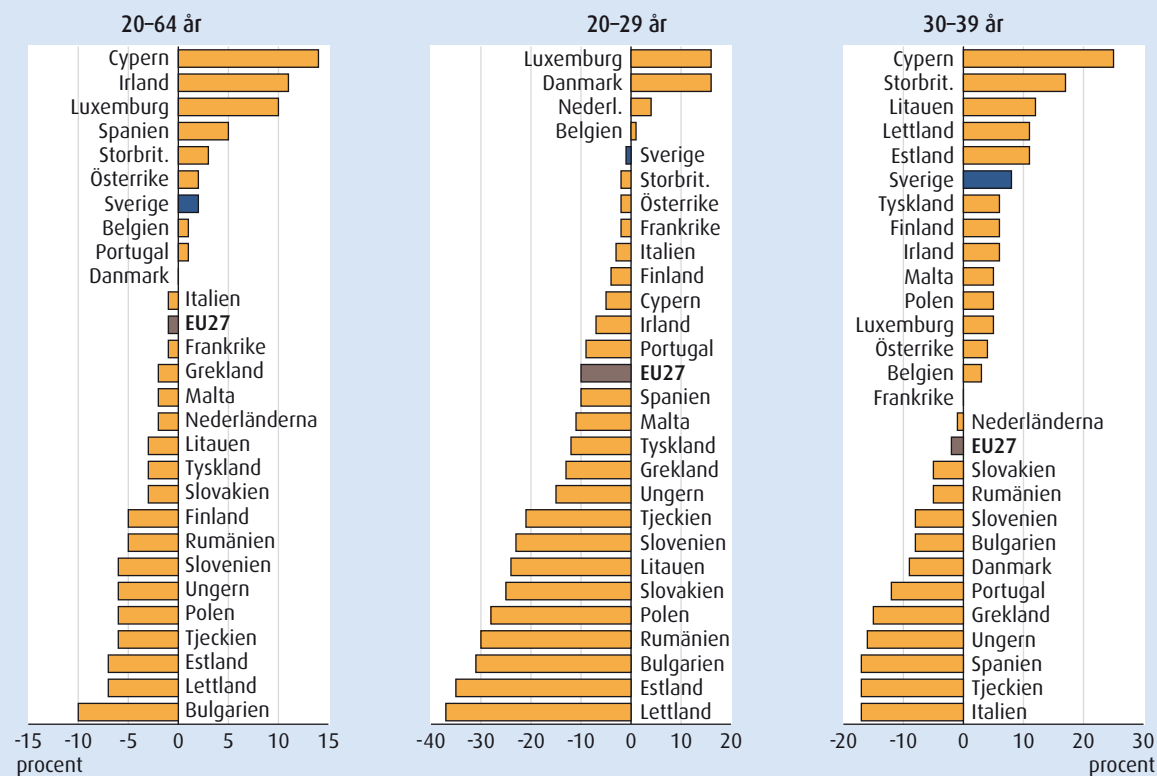

En åldrande arbetskraft i EU.

FAKTA

Endast fyra länder i EU kommer att ha fler 20-29-åringar år 2020 än idag

Förändring mellan år 2010 och 2020 av antalet personer i tre åldersgrupper

Uppgifterna grundas på EUROSTAT:s scenario EUROPOP2008. Beräkningarna bygger på antagandet att skillnaderna i barnafödande och livslängd på sikt ska minska mellan länderna.

Det finns också ett antagande om utrikes omflyttning i kalkylerna. Till exempel att Italien på sikt ska få ett allt mindre överskott av invandrare. Nya beräkningar publiceras under 2011.

Ökande antal personer 20-64 år i nio av EU:s medlemsstater fram till år 2020.

ANTALET UNGDOMAR i åldern 20-29 år beräknas minska fram till år 2020 i hela EU med undantag av Belgien, Nederländerna, Danmark och Luxemburg. För de baltiska staterna rör det sig om ett kraftigt minskat antal ungdomar. I Lettland, Estland, Polen och Litauen domineras idag gruppen 20-64 år av ungdomar i 20-årsåldern. År 2020 har de kommit upp i 30-årsåldern vilket förklarar den procentuellt stora minskningen

av gruppen 20-29 år och ökningen i 30-39 års ålder under de kommande tio åren. Även Sverige och Storbritannien har idag en liknande situation som de baltiska staterna med ett stort antal 20-åringar. Antalet personer i åldern 30-39 år beräknas öka fram till år 2020 i hälften av EU:s medlemsländer. För Cypern och Storbritannien rör det sig om ökning på runt 20 procent. För de baltiska staterna, liksom bland annat för Sverige,

rör det sig om ökning på ungefär 10 procent. För länder som Italien, Spanien och Grekland beräknas antalet personer i åldern 30-39 år minska med runt 15 procent.

Författare

Hans Lundström är demograf vid prognosinstitutet på SCB
Tfn: 08-506 943 70
e-post: hans.lundstrom@scb.se

Oroliga barn pratar oftast med mamma

När barn är bekymrade eller oroar sig för något är det mamma som gäller. Pappa kommer på andra plats i familjen. Bland äldre barn blir kompisarna allt viktigare och färre barn vänder sig till sina föräldrar. 3 procent av barnen brukar inte prata med någon när de är oroade.

I UNDERSÖKNINGARNA av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF) får barn mellan 10 och 18 år berätta om vem eller vilka de brukar prata med när de är bekymrade eller oroar sig för något. Tidigare studier visar att de barn som har möjligheten att prata med någon vuxen i familjen mår

psykiskt bättre och har färre psykosomatiska besvär som huvudvärk, ont i magen och sömnproblem. Det är alltså viktigt för barn att ha någon att vända sig till när de vill prata.

I genomsnitt har barnen uppgett två till tre personer som de brukar prata med.

Vem barnen pratar med skiljer sig åt mellan flickor och pojkar i olika åldrar. 3 procent av barnen uppger att de inte brukar prata med någon när de är oroade eller bekymrade.

ÅTTA AV TIO BARN vänder sig till någon i familjen när de behöver prata. Bland familjemed-

lemmarna är det vanligast att barnen pratar med sin mamma, följt av pappa på andra plats. Lika många flickor som pojkar pratar med sin mamma. Däremot är det vanligare att pojkar pratar med sin pappa än att flickor gör det.

Även om en stor andel av barnen pratar med sin mam-

ma eller pappa finns det barn som inte pratar med någon av sina föräldrar. Vart fjärde barn brukar inte prata med varken sin mamma eller pappa när de är bekymrade eller oroliga. Det är vanligare bland äldre barn än bland yngre att inte prata med sina föräldrar.

AV DE BARN SOM HAR SYSKON de bor tillsammans med pratar 21 procent av flickorna och 14 procent av pojkarna med sitt eller sina syskon när de är bekymrade eller oroar sig.

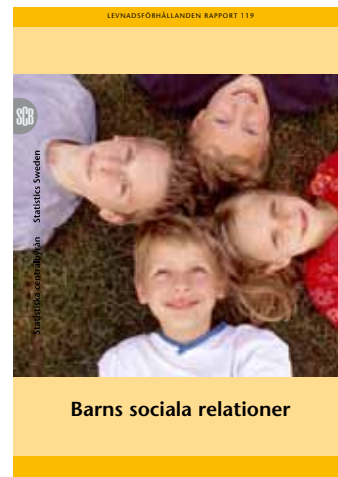
Barn som har föräldrar som inte lever ihop, bor ibland med sin mammas eller pappas nya sambo. Bland de barn vars mamma har en sambo uppger

8 procent att de brukar prata med sin mammas sambo då de oroar sig eller är bekymrade. 15 procent brukar prata med sin pappas sambo.

NÄR BARN BLIR ÄLDRE vänder de sig många gånger till personer utanför familjen när de behöver prata med någon. Det är vanligt att äldre barn pratar med en kompis. Det gör två tredjedelar av 16–18-åringarna jämfört med en tredjedel av 10–12-åringarna.

Fler flickor än pojkar pratar med en kompis om något bekymrar eller oroar dem. Bland flickor mellan 13 och 18 år är det vanligare att prata med en kompis än att prata med

någon i familjen. De barn som har en flick- eller pojkvän pratar ofta med henne eller honom. Bland de äldsta flickorna brukar nära hälften av dem som har en flick-/pojkvän prata med henne eller honom då de är oroliga eller bekymrade. ■

Lästips

I rapporten **Barns sociala relationer** kan du läsa mer om barns relationer till föräldrarna, andra elever och vuxna i skolan samt vänner.

Kompisar blir viktigare med åren

Vem barn pratar med då de är oroliga eller bekymrade, efter ålder, barn 10–18 år, 2008–09. Andel av samtliga i respektive redovisningsgrupp

FLICKOR						
	10–12 år	%	13–15 år	%	16–18 år	%
1	Mamma	87	Kompis	73	Kompis	73
2	Pappa	62	Mamma	68	Mamma	58
3	Kompis	43	Pappa	41	Pappa	32
POJKAR						
	10–12 år	%	13–15 år	%	16–18 år	%
1	Mamma	81	Mamma	72	Mamma	59
2	Pappa	68	Pappa	61	Kompis	57
3	Kompis	28	Kompis	41	Pappa	47

Mamma är favoriten hos pojkar i alla åldrar

Bland flickor 10–12 år är det vanligast att prata med mamma medan kompisar är vanligare bland äldre flickor. Pojkar pratar i mindre utsträckning än flickor med sina kompisar.

Författare

Ola Höckert och Anna Nyman arbetar med undersökningar av barns levnadsförhållanden på SCB

Ola Höckert
tfn: 08-506 944 58
e-post: ola.hockert@scb.se

Anna Nyman
tfn: 08-506 945 94
e-post: anna.nyman@scb.se

Rörliga bilder av Sverige

Nu rör den på sig – statistiken alltså! Med hjälp av Statistikatlasen, SCB:s nya verktyg med rörliga kartor och diagram, kan du se statistiken på ett helt nytt sätt. Följ till exempel andelen som jobbar i Sveriges kommuner från 1985 fram till idag och se hur kartan förändras.

På SCB:s webbplats finns ett nytt verktyg, **Statistikatlasen**, som gör det möjligt att ta del

av SCB:s regionala statistik i form av rörliga kartor och diagram. Kart- och analysverkty-

get hjälper dig som användare att se regionala strukturer och sammanhang i statistiken. För att visa hur **Statistikatlasen** fungerar har vi här låtit statistik om hur stor del av befolkningen i åldern 20 till 64 år som arbetar, *förvärvsintensiteten*, fungera som exempel.

Utöver Statistikatlasen med data från flera olika ämnesområden finns det just nu sju förvalda analyser att välja bland:

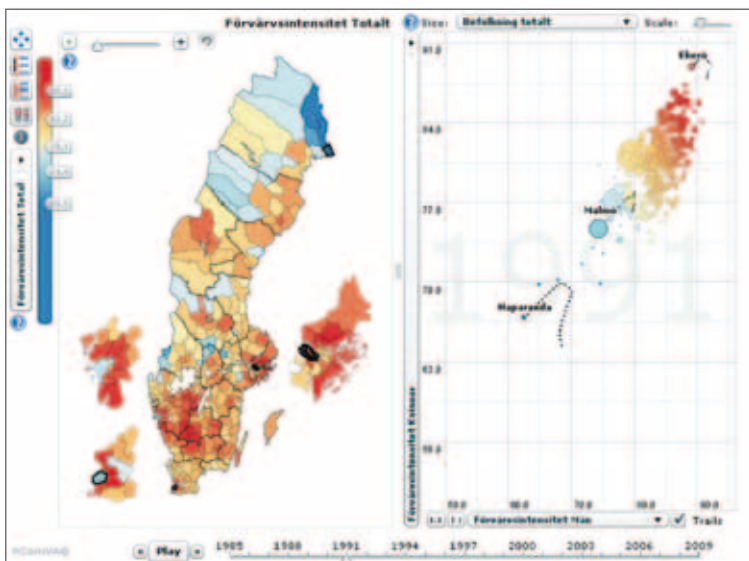
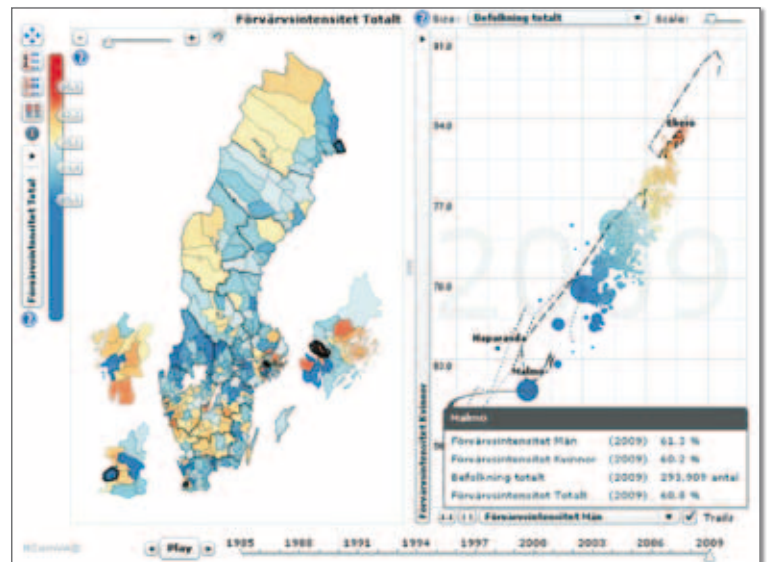
- Befolkningstillväxt 2009
- Åldrande befolkning
- Kommunalskatten 1974–2011
- Högutbildade 1990–2009
- Inkomster 1991–2008
- Småhuspriser 1985–2009
- Förvärvsintensiteten 1985–2009

Analys av regionalt fördelad statistik

För nybörjaren finns förvalda analyser, rörliga bilder, som presenteras tillsammans med en beskrivande text. Här kan användaren interagera med bilderna och upptäcka intressanta samband.

Förvärvsintensiteten år 2009. Genom att ställa markören över en kommun kan du se uppgifter för just den kommunen.

Presentationen av förvärvsintensiteten 1985–2009 är centrerad kring en rörlig karta. Den samspelar med ett korrelationsdiagram, ett diagram som beskriver sambandet mellan olika variabler. Variablerna i det här exemplet visar kommunens förvärvsintensitet för kvinnor respektive män och folkmängden.

Animering av tidsserier

För att följa hur utvecklingen ser ut över tid, klickar du på **Play-knappen**. Då animeras tidsserien i kartan och diagrammet och data rör sig över tiden som en slags film. Det går också att välja tidsperiod genom att dra pilen till önskat läge på tidsaxeln.

Förvärvsintensiteten år 1991

I bilden är året 1991. Läget på arbetsmarknaden var bra och många kommuner hade hög förvärvsintensitet. Samtidigt hade trenden med ökad förvärvsintensitet vänt, i de spår (Trails) som ritas ut för de markerade kommunerna syns fallande linjer.

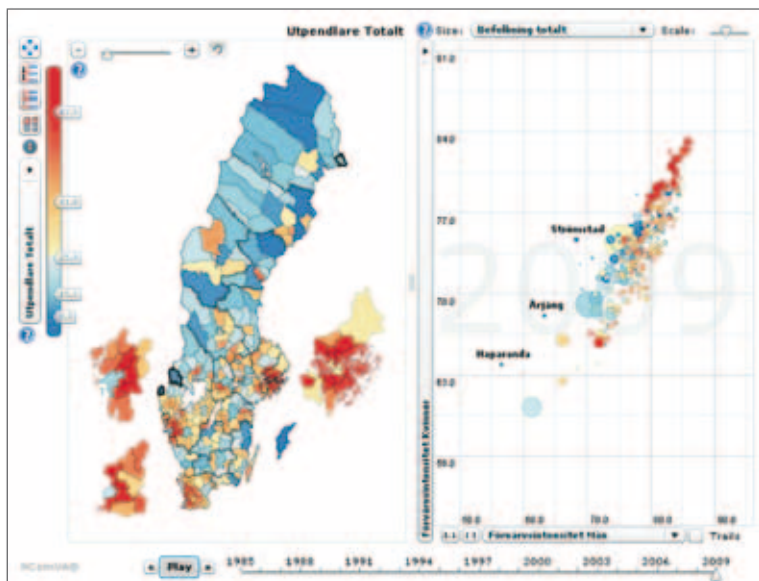
Interaktivitet – byte av variabler

Du kan välja de variabler du vill analysera från den statistik som finns inlagd. I korrelationsdiagrammet, som beskriver sambandet mellan olika variabler, kan du utöver variabler på de båda axlarna, också påverka vad prickens storlek ska återspegla.

Utpendlare, som bor i en kommun och arbetar i en annan, och förhållandet mellan förvärvsintensiteten för män och kvinnor år 2009

I bilden har kartans redovisning av *Förvärvsintensitet* ersatts av *Utpendlare, totalt*. I korrelationsdiagrammet syns att det är ett fåtal kommuner där kvinnor har en högre förvärvsintensitet än män och att dessa kommuner gränsar till Norge och Finland. Av texten till analysen framgår att personer som pendlar till våra grannländer inte kommer med i statistiken som förvärvsarbetande.

Uppgifter om gränspendlare visar att andelen män som pendlar ofta är större än andelen kvinnor.

Statistikatlasen – fler analysmöjligheter

För den mer vane statistikanvändaren finns möjlighet att göra egna analyser av statistiken och till och med att ladda in egna data i verktyget. Under länken [Statistikatlasen](#) kan du fritt välja mellan variabler från olika ämnesområden; arbetsmarknad, befolkning, boende, byggande och bebyggelse, inkomster, offentlig ekonomi samt utbildning. Gå till [Attribut](#) och [Ladda data](#).

Utvecklingen av medelinkomsten i förhållande till förvärvsintensiteten år 2008

Bilden visar utvecklingen av medelinkomsten i förhållande till förvärvsintensiteten år 2008 och är bara ett exempel på alla de möjligheter som verktyget Statistikatlasen ger.

Mer om Statistikatlasen och analyser

Statistikatlasen är ett kraftfullt verktyg för analys av den statistik som finns i SCB:s stora lager av officiell statistik i Statistikdatabasen. Statistikatlasen kommer successivt att fyllas på med nya data och uppdaterade tidsserier. Verkty-

get ger många fler möjligheter än vad vi visat här. Det finns till exempel stapeldiagram, traditionella tabeller och histogram och det går att få en rörlig bild av allt som är inlagt för flera tidpunkter. Det är bara att gå in och prova!

Statistikatlasen är skapad med Statistics eXplorer utvecklat av NComVA (Norrköping Communicative Visual Analytics).

Författare

Amanda Werngren
arbetar med Statistikdatabasen på SCB
tfn: 08-506 945 15
e-post:
amanda.werngren@scb.se

Vanligt att träffas på

Vart tjugonde parförhållande består av två personer med samma yrke. Andelen är högre bland kvinnor i registrerade partnerskap och inom yrken med en jämn könsfördelning.

Tidigare forskning visar att personer som gifter sig med varandra ofta är lika när det gäller sociala egenskaper såsom utbildningsnivå, etnisk och religiös grupptillhörighet. Det finns olika förklaringar till detta, till exempel att människor ofta letar efter en partner med liknande sociala och kulturella värderingar. Dessutom påverkas valet av partner sannolikt av utbudet på den lokala "giftermålsmarknaden", alltså befolkningsammansättningen i de miljöer personen befinner sig i.

DET ÄR VANLIGAST BLAND LÄKARE att bilda par med någon som tillhör samma yrkesgrupp. Var fjärde läkare i ett olikkönat parförhållande är tillsammans med en annan läkare. Andra yrken där detta är vanligt är exempelvis poliser, jurister, universitets- och

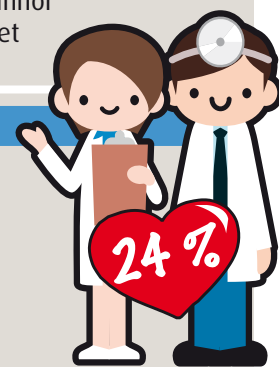
högskolelärare, tandläkare samt maskin- och monteringsarbetare.

En förklaring till varför man väljer en partner inom samma yrke kan vara att man har liknande utbildningsnivå. De yrken som har en hög andel par har även en någorlunda jämn könsfördelning, förutom poliser och maskin- och monteringsarbetare som avviker från detta mönster. En jämn könsfördelning inom ett yrke borde innebära att det är mer sannolikt att inleda ett heterosexuellt parförhållande med någon inom samma yrke än om man arbetar inom ett kvinno- eller mansdominerat yrke.

DET VERKAR TROLIGT att utbildningstillfallet och arbetsplatsen fungerar delvis som en lokal "giftermålsmarknad". Förutom att läkare ofta bildar par med en annan läkare så är drygt 7 procent av alla läkare i ett olikkönat parförhållande tillsammans med en sjuksköterska. Det är däremot en väldigt låg andel läkare som är tillsammans med en undersköterska eller ett vårdbiträde. Detta kan möjligtvis förklaras av

De yrken som har högst andel olikkönade par där båda tillhör samma yrke

Yrke	Andel som har ett parförhållande där båda tillhör samma yrke*	Antal inom yrket som har ett parförhållande	Andel män inom yrket	Andel kvinnor inom yrket
Läkare	24 %	22 900	54 %	46 %
Poliser	15 %	9 700	74 %	26 %
Jurister	14 %	10 600	49 %	51 %
Tandläkare	14 %	3 700	43 %	57 %
Maskin- och monteringsarbetare	13 %	100 900	76 %	24 %
Universitets- och högskolelärare	13 %	18 600	55 %	45 %
Journalister, författare, informatörer m.fl.	10 %	13 900	45 %	55 %
Gymnasielärare	9 %	38 200	46 %	54 %
Klassiska underhållare**	9 %	3 900	49 %	51 %
Säljare, inköpare, mäklare, banktjänstemän	9 %	104 100	61 %	39 %

* Andelen relateras till antalet individer inom yrket totalt som är antingen gifta eller sambo med gemensamma barn.

** Klassiska underhållare består av musiker, kompositörer, skådespelare, regissörer, koreografer och dansare.

jobbet?

att det är ett för stort glapp i utbildningsnivån.

Bland yrkesgrupper med ojämn könsfördelning är det mindre vanligt att vara tillsammans med någon inom samma yrke. Bland maskin- och motorreparatörer, som är yrket med högst andel män, är det vanligt att vara tillsammans med en undersköterska eller ett vårdbiträde. De få kvinnor som är maskin- eller motorreparatörer är däremot oftast tillsammans med en annan maskin- eller motorreparatör. Detta kanske delvis kan förklaras av att dessa kvinnor har ett större utbud av män på sin lokala "giftermålsmarknad".

DEN STÖRSTA YRKESGRUPPEN är undersköterskor och vårdbiträden, där även personliga assistenter och sjukvårdsbiträden ingår. De utgör nästan en tiondel av den sysselsatta befolkningen i Sverige. Eftersom gruppen är så stor består många av de vanligaste parkombinationerna av minst en undersköterska/vårdbiträde. Den vanligaste parkombinationen är en undersköterska och en byggnadsarbetare, som är en annan stor yrkesgrupp.

De tio största yrkesgrupperna

Yrke	Antal	Andel män	Andel kvinnor	Andel av det totala antalet sysselsatta
Undersköterskor, vårdbiträden	307 200	11 %	89 %	8 %
Maskin- och monteringsarbetare	198 600	76 %	24 %	5 %
Byggnadsarbetare	172 600	97 %	3 %	5 %
Försäljare, detaljhandel, demonstratörer m.fl.	170 800	38 %	62 %	5 %
Förskollärare, fritidspedagoger och barnskötare	166 100	9 %	91 %	5 %
Säljare, inköpare, mäklare, banktjänstemän	163 100	61 %	39 %	5 %
Ledningsarbete i stora och medelstora företag, myndigheter m.m.	156 400	66 %	34 %	4 %
Transport- och maskinförararbetare	123 600	93 %	7 %	3 %
Ingenjörer och tekniker	116 300	82 %	18 %	3 %
Sjuksköterskor	94 600	10 %	90 %	3 %

KVINNOR MED registrerat partnerskap har oftare än kvinnor i olikkönade förhållanden en partner med samma yrke. I denna grupp består vart tionde par av två personer med samma yrke. Bland kvinnor med registrerat partnerskap är de vanligaste yrkena kvinnodominerade såsom undersköterskor, sjuksköterskor och förskollärare. Men det är även vanligare bland samkönade kvinnliga par än bland olikkönade par att ha ett yrke som kräver en högskoleutbildning. Män i registrerade partnerskap finns framförallt inom tjänstemannayrken och inom vården.

YRKET I SIG HAR nog en ganska liten betydelse för parbildningen. Men det verkar rimligt att lika personer gillar varandra. Parbildning inom samma yrke kanske tyder på att personer med liknande värderingar och intressen väljer ett visst yrke. Men det är också tänkbart att lika personer rör sig i samma sociala miljöer, till exempel arbetsplatsen eller inom en viss utbildning, eller har liknande fritidsintressen. Detta bör ha en större betydelse för

Artikeln utgår från SCB:s yrkesregister samt registret över totalbefolkningen (RTB). I denna studie ingår endast förvärvsarbetande som är 16–84 år med en yrkesuppgift som kan sammanföras med det arbetsställe varifrån personen har fått sin förvärvsinkomst.

Med parförhållande avses att man antingen är gift eller registrerad partner eller är i ett samböförhållande med gemensamma barn redovisas inte eftersom denna information inte finns i registren. Sedan 2009 kan samkönade par gifta sig, men eftersom yrkesuppgifterna hämtas från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken 2008 redovisas inte dessa personers civilstånd.

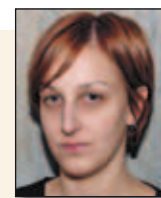
Lästips

Who marries whom in Sweden? – Ursula Henz & Jan O. Jonsson, 2003, i Blossfeld, H.-P., Timm, A. (red) *Who marries whom? Educational systems as marriage markets in modern societies*

parbildningen och bör även gälla för dem som är i ett parförhållande med någon från en annan yrkesgrupp. ■

Undersköterska och vårdbiträde är det vanligaste jobbet.

Författare

Jenny Hedström

var under hösten 2010 praktikant och arbetade med demografisk analys på SCB:s Prognosinstitut

För mer information om artikeln kontakta

Lotta Persson

tfn: 08-506 942 11

e-post: lotta.persson@scb.se

Examinerade från yrkeshögskolan:

Åtta av tio har arbete inom ett år

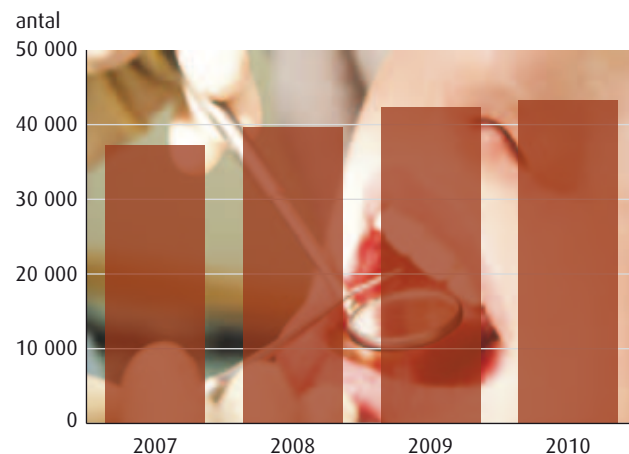
Trots att mer än 40 000 personer gick en utbildning inom yrkeshögskolan under 2010 är utbildningsformen lite av en doldis i förhållande till gymnasie- och högskoleutbildningar. De studerande är ofta lite äldre än högskolestudenter, drygt åtta av tio har jobb året efter examen.

Utbildningar inom yrkeshögskolan är eftergymnasiala och kombinerar teori med arbetsplatsförlagt lärande. Utbildningarna leder till en specifik yrkesroll vilket gör att de studerande ofta snabbt kan komma ut i arbetslivet. Yrkeshögskolan omfattar kvalificerade yrkesutbildningar (Ky-utbildningar) och yrkeshögskoleutbildningar (Yh-utbildningar).

2010 FANNS DET I 136 utbildningar inom yrkeshögskolan och 43 000 studerande. Som jämförelse hade universitet och högskolor 340 000 studenter under 2009, som är det senaste året den officiella statistiken omfattar. Utbildningarna delas in i 16 olika utbildningsområden och omfattar allt från utbildningar till tandsköterska och tågförare till mobiltelefonprogrammerare, redovisningsekonom och elingenjör. Utbildningarna anordnas av många olika aktörer, både offentliga och privata. Kvalificerade yrkesutbildningar har funnits i cirka 15 år och de sista utbildningarna avslutas 2013. De kommer på sikt att ersättas av yrkeshögskoleutbildningar. Just nu förekommer båda utbildningsformerna.

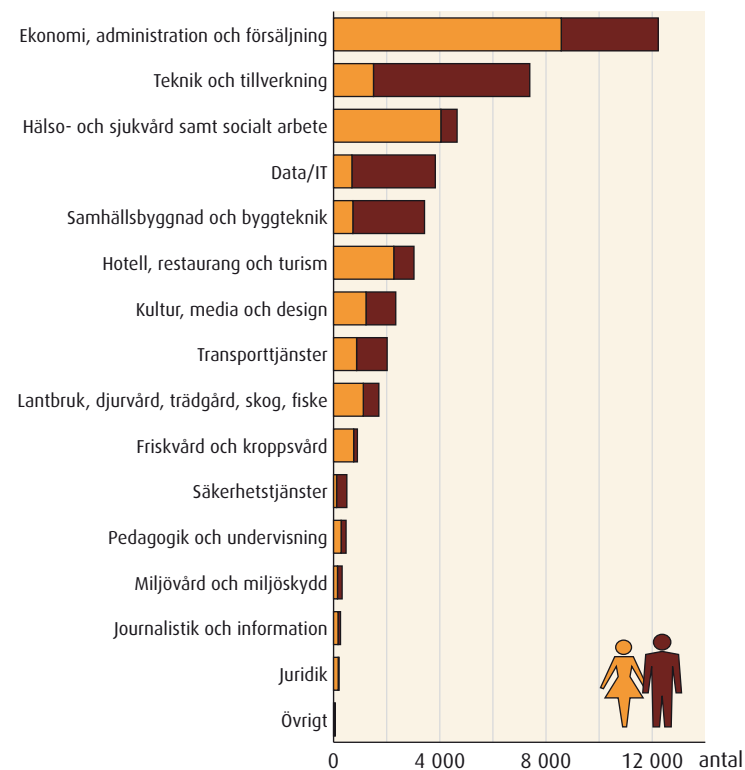
Fler studerande i yrkeshögskolan

Antal studerande inom kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar åren 2007–2010

Många läser utbildningar inom ekonomi, administration och försäljning

Antal studerande inom kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar 2010 efter utbildningsområde och kön

Yrkeshögskolans främsta mål är att förse arbetslivet med rätt kompetens i rätt tid. Detta mål skiljer sig tydligt från målen för alla andra utbildningsformer som utgår från individen. Utgångspunkten för utbildningar inom gymnasieskola och universitet/högskola är individens val. För arbetsmarknadsutbildningar är utgångspunkten istället att individen vidareutbildar sig för att få bättre chanser på arbetsmarknaden.

Som indikator på hur väl utbildningarna matchar arbetslivets behov genomför Myndigheten för Yrkeshögskolan, Yh-myndigheten, årliga uppföljningar bland dem som har gått utbildningar inom yrkeshögskolan för att belysa deras sysselsättning året efter examen.

DE SOM EXAMINERADES från en kvalificerad yrkesutbildning 2009 lyckades bra på arbetsmarknaden trots lågkonjunktur. Sju av tio hade redan arbete innan utbildningen avslutades eller inom en månad efter examen. Drygt åtta av tio hittade sitt första arbete eller startade det egna företaget inom sex månader efter examen.

Året efter examen har drygt åtta av tio anställning eller eget företag. Åtta av tio av dem tycker att deras arbete helt eller delvis ligger inom samma yrkesområde som utbildningen syftade att leda till. Ungefär sju av tio anger dessutom att de året efter examen har mer kvalificerade arbetsuppgifter än före utbildningen.

EN STOR DEL av en utbildning inom yrkeshögskolan genomförs i samarbete med de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen. Alla utbildningar innehåller därför arbetslivsanknutet lärande på olika sätt. Det vanligaste är att utbildningen har perioder av lärande i arbete (LIA) ute på en eller flera arbetsplatser. Under denna period ska den studerande under handledning på en arbetsplats tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa sina kunskaper i en verklig arbetsituation. LIA är fortsatt utbildning som är lokaliserad till arbetslivet.

Det innebär också att de studerande får känna på sin kommande yrkesroll under utbildningens gång och arbetsgivaren får möjlighet att lära känna en möjlig framtida medarbetare.

REPRESENTANTER från arbetslivet fyller en viktig funktion i planeringen av en utbildning och ska ställa krav på innehållet. Arbetslivet ska även medverka i utbildningen och vara med och påverka under resans gång. Det gör de bland annat genom att vara föreläsare, delta i skarpa projekt, ta emot studiebesök samt genom att erbjuda LIA-platser.

Utbildningens starka koppling till arbetsmarknaden visar sig i att knappt hälften av alla examinerade redan hade arbete innan utbildningen avslutades och ungefär fyra av tio året efter examen har samma arbetsgivare som de genomförde sin LIA-period hos.

Studerande på utbildningar inom yrkeshögskolan har i

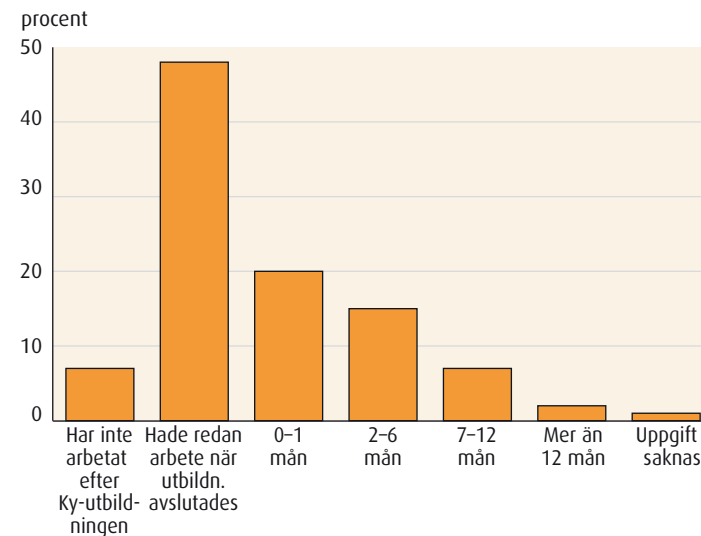
6 000 studerande över 40 år

Studerande inom kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar 2010 efter ålder

7 av 10 har arbete inom en månad efter examen

Andel examinerade 2009 efter tid till första arbete/eget företag efter en kvalificerad yrkesutbildning

många fall flera år av yrkeserfarenhet med sig när de påbörjar en kvalificerad yrkesutbildning och en vanlig uppfattning är att många går tillbaka till sin gamla arbetsgivare. Att detta inte alls är särskilt vanligt visar Yh-myndighetens

undersökning: endast två av tio har året efter examen samma arbetsgivare som före utbildningen. ■

Yrkeshögskolan är Sveriges yngsta utbildningsform även om den liknar sin föregångare – kvalificerade yrkesutbildningar väldigt mycket. Kvalificerade yrkesutbildningar har funnits i cirka 15 år och de sista utbildningarna avslutas 2013. De första yrkeshögskoleutbildningarna startades hösten 2009 och kommer så småningom att ersätta de kvalificerade yrkesutbildningarna. Yrkeshögskoleutbildningar administreras av Myndigheten för yrkeshögskolan (Yh-myndigheten) som bildades 1 juli 2009.

Författare

Paula Kossack arbetar som analytiker på Yh-myndigheten
tfn: 010-209 01 85
e-post: paula.kossack@yhmyndigheten.se

Civilingenjör och förskollärare

I Arbetskraftsbarometern tillfrågas arbetsgivare hur de bedömer tillgången på arbetsökande. Arbetsgivarna menar att det är svårt att få tag på yrkeserfaren personal, medan tillgången på nyexaminerade sökande är god.

I 2010 års Arbetskraftsbarometer uttrycker arbetsgivarna att det är svårt att få tag i yrkeserfaren personal. Arbetsgivarna uppger att det framför allt är brist på arbetsökande civil- och högskoleingenjörer med yrkeserfarenhet. De upplever också brist på yrkeserfarna läkare, tandläkare, specialist-sjuksköterskor, fritidspedagoger och förskollärare.

DÅ DET GÄLLER TILLGÅNGEN på nyexaminerade arbetsökande är arbetsgivarnas bedömning snarare den omvända. För de flesta utbildningsgrupperna upplever arbetsgivarna att det är god tillgång eller balans på sökande utan relevant yrkeserfarenhet. Detta gäller särskilt inom det samhällsvetenskapliga området där vi förutom samhällsvetare även

hittar ekonomer, jurister och personalvetare/beteendevetare. Även om arbetsgivarna under flera år har signalerat ett överskott av utbildade inom dessa områden så är intresset för utbildningarna alltjämt högt.

Men det är inte för alla grupper det är god tillgång eller balans på nyexaminerade arbetsökande. Även här hittar vi några bristgrupper. Under hela 2000-talet har arbetsgivarna uppgett att det varit brist på arbetsökande fritidspedagoger, förskollärare och speciallärare/specialpedagoger, även nyexaminerade.

För framför allt speciallärare/specialpedagoger väntar också stora pensionsavgångar inom de närmaste 10–15 åren. Nästan fyra av fem förvärvsarbetande med speciallärar- eller specialpedagogutbildning är 50 år eller äldre.

RESULTATEN i Arbetskraftsbarometern 2010 tyder på att arbetsgivarna har varit fortsatt återhållsamma med nyanställningar i finanskrisens fotspår. För majoriteten av utbildningsgrupperna är det mindre än hälften av de tillfrågade arbetsgivarna som sökt personal

Utbildningar där störst andel av arbetsgivarna bedömer att antalet anställda kommer att...

...minska till år 2013

Bildlärare
Receptarier
Gymnasielärare, språk
Barn- och fritidsutbildade*

...öka till år 2013

Arkitekter
Civilingenjörer byggnadsteknik
Civilingenjörer elektronik/datateknik/automation
Högskoleingenjörer byggnadsteknik
Högskoleingenjörer el/elektronik/datateknik

*Gymnasial utbildning

- framtida bristyrken

under det senaste året. Detta kan medverka till att det blir många sökanden till lediga tjänster och att sökande utan relevant yrkeserfarenhet har svårt att hävda sig i konkurrensen.

Störst har efterfrågan varit på läkare. Av de arbetsgivare som tidigare anställt läkare uppger drygt 80 procent att de har sökt läkare även under det senaste året. Lägst har efterfrågan varit på bildlärare och elektriker. Endast 16 procent av de som har anställt i dessa kategorier uppger att de har sökt personal med dessa kompetenser under 2010.

DE KOMMANDE tre åren ser ljusa ut för arbetssökande, särskilt inom tekniska yrken. Det är inte bara civil- och högskoleingenjörer som arbetsgivarna

ser ett ökat behov av. Arbetsgivarna ser ett ökat behov även av ekonomer, veterinärer, programmerare/systemvetare och sjuksköterskor med specialistkompetens.

Det framtida behovet av lärare grundar sig främst på utvecklingen av elevantalet och beslut om lärartäthet. Utifrån dagens läge uppskattas antalet anställda gymnasielärare och grundskollärare i stort sett vara oförändrat inom den närmaste treårsperioden. Efterfrågan på förskollärare har varit stor de senaste åren och behovet av utbildade förskollärare förväntas vara fortsatt stort även under de kommande åren på grund av fler barn i förskoleåldern. ■

Om undersökningen

Arbetskraftsbarometern är en undersökning som ger information om det aktuella arbetsmarknadsläget och framtidsutsikterna de närmaste åren för 71 utbildningsgrupper, varav 14 är gymnasieutbildningar och 57 är högskoleutbildningar.

Under hösten varje år skickas drygt 10 000 blanketter ut till cirka 7 000 personalansvariga på ett urval av arbetsställen. De tillfrågas bland annat om tillgången på sökande (God tillgång/Balans/Brist) samt hur de bedömer att antalet anställda med de aktuella utbildningarna kommer att förändras på ett respektive tre års sikt (Öka/Vara oförändrat/Minska).

Svaren viktas efter arbetsställets storlek. Exempelvis väger svaret från ett arbetsställe med hundra sjuksköterskor tio gånger tyngre än svaret från ett arbetsställe med tio sjuksköterskor.

Utbildningar där störst andel av arbetsgivarna angivit...

...god tillgång på sökande

Nyexaminerade

Gymnasielärare, historia/samhällsvetenskap
Bibliotekarier
Personalvetare/Beteendevetare

Yrkeserfarna

Gymnasielärare, historia/samhällsvetenskap
Omvårdnadsutbildade*
Bibliotekarier

*Gymnasial utbildning

...brist på sökande

Nyexaminerade

Fritidspedagoger
Grundskollärare senare år, ma/no
Sjuksköterskor – övriga specialistutbildningar

Yrkeserfarna

Styr- och reglertekniskt utbildade*
Högskoleingenjörer byggnadsteknik
Civilingenjörer byggnadsteknik

Författare

Karin Zetterberg
arbetar med prognoser inom utbildning och arbetsmarknad på SCB
tfn: 08-506 945 31
e-post: karin.zetterberg@scb.se

Koll på risken att röja

Statistik handlar om hur det förhåller sig för grupper i samhället. Den ska inte röja något om förhållanden för enskilda personer eller företag. När man framställer och presenterar statistik är det nödvändigt att hålla kontroll på risken att statistiken ändå kunde råka röja enskilda. För detta står olika metoder till buds.

De som svarar på frågor i statistiska undersökningar måste kunna lita på att deras svar är skyddade och behandlas konfidentiellt. Detsamma gäller alla som lämnar uppgifter till statistik på något annat sätt, som via deklARATIONEN för skatten. Uppgifterna skyddas med olika medel mot insyn, både genom sekretessregler i lag och genom arbetssätten för att ta fram statistik.

För statistikens kvalitet är det viktigt att uppgiftslämnarna kan lita på att deras uppgifter skyddas och inte kan röjas. Det förtroendet är nämligen avgörande för att folk ska vilja delta i statistiska undersökningar. Att de svarande känner förtroende kan också vara en förutsättning för att svaren ska bli uppriktiga och göra statistiken rättvisande.

I underlaget till statistiken ingår uppgifter som är direkt kopplade till enskilda. Uppgifter av det slaget på myndigheter med särskild statistikverksamhet skyddas lagen med absolut sekretess. Det innebär att dessa uppgifter får statistikproducenten inte släppa ut, oavsett om det kan visas att några berörda skulle få nackdelar ifall så skedde. Undantag är att uppgifterna i vissa fall kan få lämnas till en forskare eller myndighet, där de också skyddas av sekretessen, och det måste då även stå klart att berörda inte kan lida skada.

EN ANNAN SAK är risken att enskilda röjs i den statistik som publiceras eller levereras till kunder. Den frågan ska den här artikeln titta på.

Statistik handlar om grupper i samhället och förhållanden på kollektiv nivå. Resultaten presenteras i form av statistik-

tabeller, diagram och ibland kartor. Statistiken handlar inte om enskilda personer eller företag.

Ändå skulle det potentiellt kunna finnas risk att statistiken oavsiktligt råkar röja information om enskilda personer eller företag. Statistiken kan vara mer eller mindre detaljerad. Särskilt i mera detaljerad statistik kan det potentiellt finnas risk att enskilda personer eller företag sticker ut och gör identifierbara avtryck i statistikens siffror. Sådant röjande gäller det att förebygga, för det är som sagt inte meningen och inte tillåtet att statistiken ska skvallra om enskilda.

ETT FIKTIVT EXEMPEL kan belysa problemet. Anta att det i en statistiktabell skulle framgå att i staden X arbetar en man i åldern 40–49 år som läkare, och att han har stora underskottsavdrag i deklARATIONEN. Då skulle statistiken oacceptabelt ”hänga ut” den personen. Folk skulle kunna fatta vem han är och få del av känsliga fakta om hans privata ekonomi och handlande.

”

Folk skulle kunna fatta vem han är och få del av känsliga fakta om hans privata ekonomi och handlande.

”

Detta exempel var något tillspetsat, men situationer åt det hållet är långt ifrån ovanliga. Ett enkelt exempel är en tabell över antal personer efter inkomstskikt och åldersgrupp. Tabellen innehåller siffror på antalet personer som har olika kombinationer av inkomst och ålder. Då skulle det mycket väl kunna hända att det ibland

blir bara en eller två personer bakom vissa av tabellens tal. För det är kanske bara en eller två som har vissa kombinationer av inkomstskikt och åldersgrupp, till exempel hög inkomst och låg ålder.

Tabellen skulle alltså riskera att visa förhållanden för enskilda, och det är inte meningen. Det kan behöva förebyggas när det rör sig om mer eller mindre känsliga saker, som privat ekonomi.

Särskilt i regional statistik kan risken vara tydlig, om tabellen avser till exempel en enskild kommun. För då är det ett begränsat antal personer som ska fördelas över tabellen, och på sina håll kan det lätt bli få personer.

Inte bara personer behöver skyddas från att bli röjda. Företag skulle lätt kunna löpa risk att bli röjda i statistiken om inget gjordes åt saken. Detta gäller särskilt företag som är så stora att de dominerar i sin bransch. Till exempel, tänk tanken att göra ett prisindex för prisutvecklingen på telefonabonnemang med fast uppkoppling (inte mobiltelefon). Resultatet skulle till största del spegla det dominerande företaget i branschen.

OLIKA MÖJLIGHETER står till buds för röjandekontroll som vi säger. Röjandekontrollen går ut på att förebygga risken att röja enskilda personer eller företag i statistiken. Att göra detta på något sätt är nödvändigt när man producerar och presenterar statistiken.

Ett sätt att förebygga röjande är att utelämnas de tal som grundas på alltför få personer eller företag. Man bestämmer då en regel för vilka tal som ska få visas, till exempel att antalet personer som talet grundas på ska nå över en viss lägsta nivå. De siffror som inte uppfyller kravet för att få visas ersätter man i tabellen med prickar, som markerar att uppgifterna utelämnas av sekretessskäl.

Ett annat sätt är att avrunda siffrorna. Till exempel, i en tabell över antal personer i olika grupper kan man redovisa femtal

eller tiotal personer, istället för exakta antal. Då säger siffrorna inget direkt om enskilda. Alternativt kan man ändra siffrorna genom att avsiktligt lägga på små fel. Ett ytterligare sätt är att slå ihop små tal nära varandra och redovisa dem i klump.

Dessa metoder kan verka enkla att tillämpa, men det finns fallgropar. Alla sätten att skydda mot röjande har sina sidor. En del information i statistiken går onekligen förlorad i tabellen, när man utelämnar eller ändrar siffror. Därtill kommer att det är en ganska intrikat uppgift att utesluta riskerna för röjande.

ETT SCENARIO man inte helt kan bortse från är att någon ”där ute” skulle försöka läsa ut information om enskilda ur statistiktabelerna. Detta trots att tabellerna är skyddade. Någon med den ambitionen kunde försöka lägga pussel med de publicerade eller levererade tabellerna för att bryta skyddet. En utelämnad siffra kunde denne någon försöka räkna ut bakvägen, till exempel genom att dra bort andra tal från en totalsumma.

När man gör tabellen och utelämnar siffror för att skydda dem, kan man därför behöva tänka ett steg längre. Man kan få vara beredd att utelämnar ytterligare siffror, för att hindra åtminstone de mest uppenbara sätten att räkna ut de skyddade talen bakvägen.

SEDAN EN DEL ÅR har det internationellt bedrivits forskning om röjanderisker och

röjandekontroll. En slutsats är att det i allmänhet inte är möjligt att fullkomligt säkert eliminera varje teoretisk risk för röjande.

Röjandeskyddet blir därför en avvägning. Det gäller å ena sidan att få tillräckligt säkert skydd mot röjande av enskilda, och å andra sidan att inte onödigtvis tumma på statistikens informationsvärde.

För att säkra att man i statistikproduktionen uppfyller lagens krav behöver man göra vad som juridiskt kallas *skadeprövning* av statistiktabelerna. Skadeprövningen består av två delar. Den ena delen är att bedöma risken att röjande ska ske och vilka uppgifter som röjs. Den andra delen är att bedöma vad röjande kan medföra i form av ”skada eller men” för berörda personer eller företag.

Uttrycket ”skada” betyder i det sammanhanget ekonomisk skada, till exempel genom att affärshemligheter på ett företag blir kända för konkurrenter. Uttrycket ”men” däremot syftar på att få olägenheter för sin person, som att bli utsatt för andras missaktning om personliga förhållanden blir kända.

DEN PRAKTISKA hanteringen av röjandekontrollen är datoriserad. Internationellt har man tagit fram särskilda programvaror för röjandekontroll av statistiktabel. Programmen kan ställas in så att de behandlar tabellerna enligt kraven från en skadeprövning som man har gjort för tabellmaterialet i fråga. ■

Författare

Martin Ribe
är metodstatistiker
på SCB
tfn: 08-506 948 54
e-post: martin.ribe@scb.se

Äldreomsorgen får gott betyg

Den svenska äldreomsorgen är kritiserad emellanåt men de allra flesta äldre som får hemtjänst eller som bor på äldreboende ger omsorgen ett gott betyg. Det visar resultaten från den nationella brukarundersökningen som genomfördes under våren 2010.

Resultaten från den nationella brukarundersökningen är ett viktigt verktyg för beslutsfattare. Dels får de kunskap om vad som fungerar bra, dels vilka brister det finns inom äldreomsorgen. Resultaten från undersökningen har bland annat bidragit till att regering-

en tillsatt en äldresamordnare på Socialdepartementet som har till uppgift att förbättra äldreomsorgen.

PERSONER MED ÄLDREOMSORG

är överlag nöjda och många gånger mycket nöjda med den vård och omsorg de får inom både hemtjänst och på äldreboende. Resultaten har förbättrats inom ett flertal av områdena sedan undersökningen gjordes 2008. Helhetsbetyget NKI (Nöjd-Kund-Index) för personer som har hemtjänst blev 75, graderat på en skala 0 till 100. Motsvarande betyg för personer som bor på äldreboende var 72. För både

hemtjänst och äldreboende var detta betyg högre än 2008. NKI varierar mellan kommunerna. För hemtjänst låg betyget mellan 62 och 89 och för äldreboende mellan 53 och 87.

PERSONER PÅ ÄLDREBOENDEN

var mest nöjda med området *Värdinsatser* som omfattar frågor om den hjälp brukarna får med medicinering, sårömläggning och rehabilitering. Personer som får hemtjänst är allra mest nöjda med *Bemötandet* samt *Tryggheten i hemmet*. Här har man fått besvara frågor om vad man anser om bemötande och respekt från personalen samt hur trygg man

känner sig i hemmet med det stöd man får av hemtjänsten.

Lägst betyg, inom både hemtjänst och äldreboende, får *Social samvaro och aktiviteter*. Här har frågorna handlat om möjligheten att göra sådant man trivs med, få en pratstund med personalen, möjlighet att komma ut när man vill samt aktiviteter som erbjuds på äldreboendet.

RESULTATEN FRÅN undersökningen tyder inte på några större skillnader mellan könen förutom inom några få områden. Inom hemtjänsten är kvinnor mindre nöjda än män med *Maten* samt *Städning, tvätt och dusch*. Bland kvinnor och män på äldreboenden är kvinnor mindre nöjda än män med *Maten* samt *Social samvaro och aktiviteter*.

DE SOM ÄR 80 ÅR eller äldre är som helhet mest nöjda då de har ett högre NKI både inom hemtjänst och inom äldreboende än de yngre åldersgrupperna.

Personer som har äldreomsorg är generellt nöjda med den vård och omsorg de får och ger den ett högre betyg än 2008.

FAKTA

Äldreomsorg betyder att äldre människor på grund av nedsatt psykisk eller fysisk hälsa får hjälp med det de behöver för att klara sin vardag.

Hemtjänst

En person som har hemtjänst får hjälp i sitt hem av personal med till exempel medicinering, påklädning eller städning. Syftet med hemtjänst är att individen ska kunna fortsätta att bo kvar hemma. Drygt 200 000 äldre personer har hemtjänst.

Äldreboende

Ett äldreboende är ett hem för äldre personer som inte klarar av att bo på egen hand. Personer som bor på äldreboende har svårt att klara av de dagliga sysslor som krävs för att kunna bo kvar hemma. Cirka 100 000 personer bor på äldreboende.

Majoriteten av personerna i undersökningen uppger att de har gott eller någorlunda bra hälsotillstånd. Ju bättre hälsa man anser sig ha, desto nöjdare är man. De allra flesta behöver någon form av hjälpmedel när de ska förflytta sig inomhus. Detta är vanligare bland de som bor på äldreboende än bland dem som har

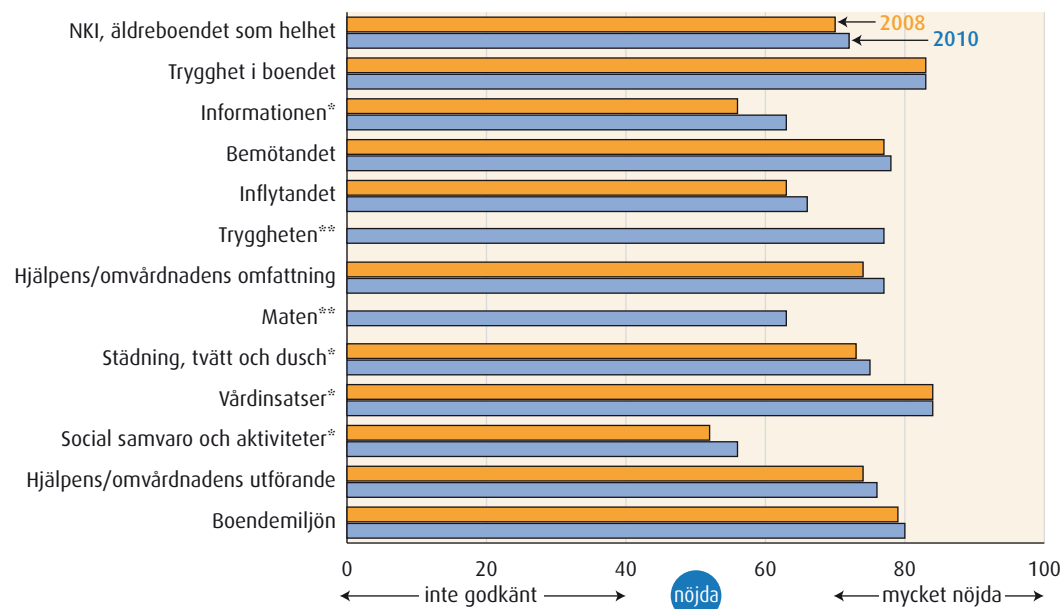
hemtjänst. Framför allt är det käpp eller rollator de har till sin hjälp. De som har större behov av hjälpmedel vid förflyttning är generellt mindre nöjda än de som klarar sig utan hjälpmedel.

PÅ GRUND AV nedsatt hälsa har en relativt stor andel inte kunnat besvara enkäten själva,

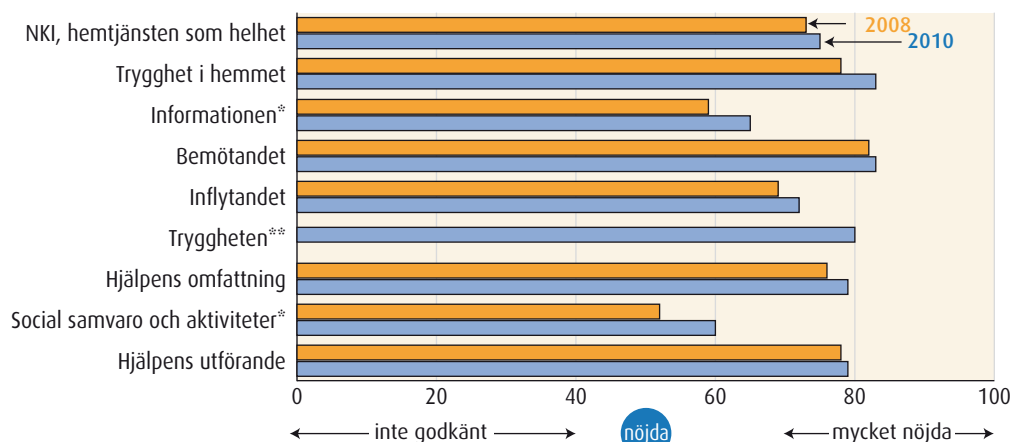
speciellt bland dem som bor på äldreboende. Dessa personer är mindre nöjda än de som kunnat besvara enkäten själva. De som inte kunnat besvara enkäten själva har ofta fått hjälp av en närstående eller anhörig att besvara den.

Lägst betyg för social samvaro och aktiviteter

Betyg för äldreboende i hela riket 2008 och 2010

Betyg för hemtjänst i hela riket 2008 och 2010

*Vissa eller samtliga av områdets frågor har omformulerats sedan 2008, man bör därför vara försiktig med jämförelser av resultat mellan åren

**Resultatet är inte jämförbart mellan åren 2008 och 2010

Om undersökningen

Socialstyrelsen fick 2006 ett regeringsuppdrag att genomföra årliga nationella brukarundersökningar bland personer som har äldreomsorg. SCB fick uppgiften av Socialstyrelsen att genomföra undersökningarna som gjorts 2008 och 2010. Resultaten finns redovisade både för riket som helhet samt för varje kommun.

Personerna som medverkar i undersökningen är 65 år eller äldre och har hemtjänst eller bor på äldreboende. Drygt 143 000 av dessa fick under våren 2010 en enkät med frågor som rör vården och omsorgen inom hemtjänst och på äldreboenden. 70 procent av de personer som har hemtjänst besvarade enkäten, motsvarande siffra för äldreboende var 58 procent.

För varje område finns ett antal frågor som brukarna har fått besvara. Dessa varierar beroende på om enkäten är riktad till personer med hemtjänst eller till dem som bor i äldreboende.

Betygsindex under 40 kan tolkas som "inte godkänt". Om ett område fått 55 anses personerna vara "nöjda" och ett betyg på 75 eller högre kan tolkas som att personerna är "mycket nöjda".

Nöjd-Kund-Index (NKI) är ett helhetsbetyg som beräknas utifrån vad brukarna i undersökningen har svarat på tre specifika frågor som rör verksamheten som helhet. Frågorna handlar om den sammantagna hjälpen/omvårdnaden, hur väl hjälpen uppfyller personens förväntningar på den samt hur nära eller långt ifrån den perfekta hemtjänsten eller det perfekta äldreboendet man anser att man har/bor i.

Lästips

Socialstyrelsens rapport om nationella brukarundersökningen
www.socialstyrelsen.se

Mer om brukarundersökningar på
www.scb.se

Författare

Jessica Forsman

arbetar med kund- och medarbetarundersökningar på SCB
 tfn: 08-506 947 01
 e-post: jessica.forsman@scb.se

Tove och Frank ökar mest

Tove, Minna och Novalie är de flicknamn som ökat snabbast i popularitet under 2010 medan Kajsa, Emelie och Cornelia minskat mest under samma tid. Bland pojkarna är det Frank, Elvin och Milo som ökat snabbast. Minskat mest har Carl, Marcus och Jonathan gjort.

Maja är tillbaka som etta på listan över de populäraste tilltalsnamnen för

nyfödda flickor namngivna under 2010 medan Oscar går från en delad tredjeplats och kniper förstaplatsen för pojkarna. Det är tredje gången under de senaste fem åren som Maja toppar listan för flickorna.

SCB-siffran

50 730

par gifte sig 2010

Färre får stödundervisning på mellanstadiet

Våren 2010 hade 13 procent av eleverna i årskurs 5 någon form av stödundervisning. Andelen var 15 procent bland pojkarna och 12 procent bland flickorna. Det är en viss minskning jämfört med liknande undersökningar åren 1998 och 2003 då 16 procent av eleverna i årskurs 5 deltog i stödundervisning.

Ungefär 7 procent av eleverna i studien är utrikes födda. Av dessa var det 41 procent som deltog i undervisning i svenska som andraspråk och 40 procent som deltog i modersmålsundervisning när de gick i årskurs 5.

Källa: Statistiska centralbyrån www.scb.se

FORSKARDAGEN onsdag 5 maj 2011

– en dag för alla kvalificerade statistikanvändare

Radisson Blu Royal Viking Hotel i Stockholm

Det blir en dag där SCB:s erfarna medarbetare lär dig allt du behöver veta om datainsamling, SCB:s datalager och sekretess. Forskarna Christina Hultman, Karolinska Institutet, och Joakim Gullstrand, Lunds universitet, kommer och delar med sig av sina erfarenheter av att använda statistik i forskningen. Vidare kommer

statssekreterare Peter Honeth, utbildningsdepartementet, och ger sin syn på statistikens betydelse för den framtida forskningen.

Frågor:
Kontakta SCB på tfn 019-17 65 70 eller forskardagen@scb.se

Program finns på www.scb.se/forskardagen2011

Där kan du också anmäla dig till seminariet.

Högre boendegift för ensamstående

Hur stor andel av utgifterna ett hushåll lägger på boendet varierar mellan olika hushållstyper. Både ensamstående med barn och ensamstående utan barn lade 2007–2009 cirka en tredjedel av sina utgifter på bostaden. Sammanboende hushåll däremot, lade cirka en fjärdedel av sina utgifter på sitt boende.

Hushållen lägger dock lika stor andel av sina utgifter på fritid, kultur och livsmedel, oavsett hushållstyp.

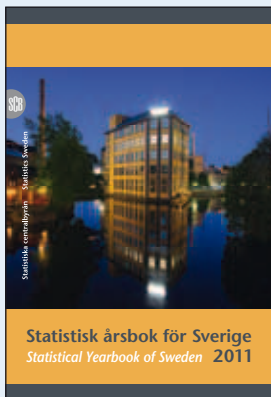
Ett genomsnittligt hushåll i Sverige hade under perioden 2007–2009 utgifter på 281 100 kronor per år. Det är en ökning med 2 procent jämfört med den tidigare treårsperioden.

NYA BÖCKER

Rapporterna kan hämtas som pdf på www.scb.se och beställas i tryckt form från e-post: publ@scb.se

Vi äter och dricker allt mer

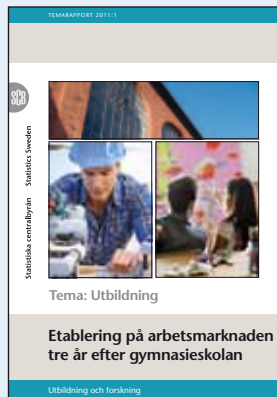
I årets upplaga av Statistisk årsbok kan du läsa att snitthushållet i Sverige förra året spenderade 2 900 kronor i månaden på livsmedel, en ökning med två procent jämfört med året innan. På tre decennier har medelsvenskens dagliga energitillförsel från livsmedel ökat med cirka 7 procent till drygt 3 100 kalorier. Under 2009 konsumerade vi även mer alkohol, framförallt vin och starköl. Sedan 1990 har denna konsumtion ökat avsevärt. Statistisk årsbok 2011 kostar 290 kronor exkl. moms.

Vad gör ungdomar tre år efter studenten?

I rapporten "Etablering på arbetsmarknaden tre år efter gymnasieskolan" beskrivs vad de som gick ut gymnasiet 2004/05 gjorde tre år senare.

Bland dem som valde att inte plugga vidare gick det bäst för dem som läst på energiprogrammet, 70 procent av kvinnorna och 83 procent av männen därifrån hade etablerat sig på arbetsmarknaden tre år efter gymnasieskolan. Sämst gick det för dem som pluggat på estetiska programmet där 44 procent bland kvinnorna och 50 procent av männen hade etablerat sig efter tre år.

Inkomsten påverkar vad vi gör på nätet

Nästan nio av tio vuxna personer i Sverige använder internet minst en gång i veckan. Vad vi gör när vi är ute på nätet varierar mellan grupper med olika inkomst. Bland både låg- och höginkomsttagare är de mest populära aktiviteterna att skicka och ta emot e-post och söka information om varor eller tjänster. Låginkomsttagare letar efter jobb, chattar och bloggar i högre grad. Läs mer i rapporten "Privatpersoners användning av datorer och internet 2010".

Billigare att bo i småhus

Den genomsnittliga boendeutgiften för hushållen har ökat under de senaste åren. För boende med äganderätt har dock bostadsutgiften minskat mellan 2008 och 2009. Det var framför allt de sänkta räntorna som gjorde att den genomsnittliga boendeutgiften för hushåll som äger sitt boende minskade med 5 000 kronor mellan 2008 och 2009.

De hushåll som hade de största lånen och därmed de största ränteutgifterna påverkades mest av de sänkta räntorna. Hushåll där personer över 64 år ägde småhus påverkades mindre. Förklaringen är att de i genomsnitt hade mindre bolån. Deras boendeutgift låg redan på en lägre nivå.

Källa: Statistiska centralbyrån www.scb.se

Fler barn berörda av vräkning

Under förra året berördes 632 barn av vräkning. Det är en ökning med två procent jämfört med 2009. Tidigare var trenden nedåtgående, mellan 2008 och 2009 minskade antalet barn som berördes av att deras föräldrar blivit av med sin bostad med 14 procent.

Källa: Kronofogden www.kronofogden.se

”Det känns som jag inte haft nåt riktigt liv”

Det finns ingen enskild riskfaktor som kan förklara varför en ung person begår sexuella övergrepp. Istället är det flera olika faktorer som samverkar. Det visar en studie som omfattar 45 tonårspojkar, bosatta i Sverige, som begått sexuella övergrepp.

Kunskapsbrister bland tonåringar om risker med rökning

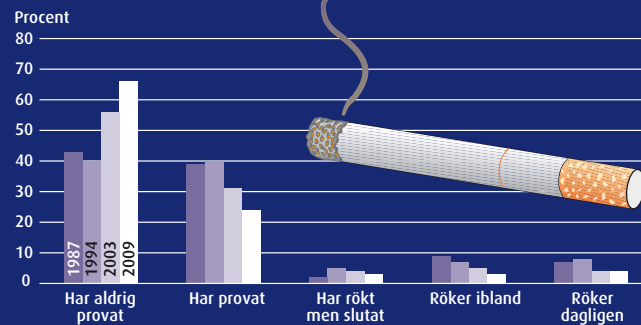
Få ungdomar har kunskap om hur starkt ett nikotinberoende är och hur många som dör av sin rökning. Det visar undersökningen ”Tonåringar om tobak” som genomförts bland 13-, 15- och 17-åringar.

Tonåringar kan en del om hälsokonsekvenser av rökning, men det finns kunskapsluckor. Få har till exempel kunskap om styrkan i ett nikotinberoende och

hur många rökare som dör till följd av sin rökning. Sex av tio vet inte att rökning kan ge mag-sår. Lika stor andel vet inte att passiv rökning kan orsaka allergi.

Rökning och snusning har minskat bland ungdomar sett över en längre period. De senaste åren har dock andelen pojkar som röker ökat något.

Rökvanor 1987, 1994, 2003 och 2009

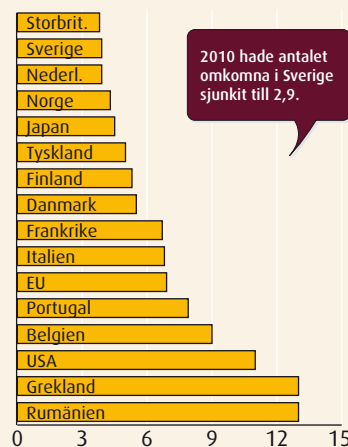
Källa: Folkhälsoinstitutet www.fhi.se

Historiskt få döda i trafiken

Antalet dödade i den svenska vägtrafiken är nu nere på en historiskt låg nivå. Under 2010 omkom 270 personer eller 2,9 personer per 100 000 invånare i vägtrafikolyckor, enligt preliminära uppgifter. Sverige blir med all sannolikhet det land i världen som har det lägsta antalet omkomna i förhållande till befolkningens storlek och klarar därmed EU:s halveringsmål. I december omkom 17 personer i vägtrafiken enligt preliminära uppgifter. Det var en av de lägsta siffrorna någonsin för december. Motsvarande månad 1970, det vill säga för 40 år sedan, omkom 148 personer.

Källa: Trafikverket www.trafikverket.se

Omkomna i vägtrafiken per 100 000 invånare år 2009

2010 hade antalet omkomna i Sverige sjunkit till 2,9.

Antalet anmälda brott minskar

Knappt 1,4 miljoner brott anmäldes under 2010, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med året innan. Mest minskade anmälda skadegörelsebrott, bilbrott och cykelstölder. Den brottstyp som antalsmässigt ökade mest var bedrägerier, framför allt datorbedrägerier. Under 2010 anmäldes cirka 113 000 bedrägerier, en ökning med 5 procent. Även narkotikabrott och inbrott i killare och vind står för stora öknings.

Förändring av anmälda brott efter brottskategori

År 2010 jämfört med 2001

Stöldbrott	-17
Brott mot person	+5
Skadegörelsebrott	+1
Bedrägeribrott	+5
Trafikbrott	±0
Narkotikabrott	+4
Övriga brott	+4

Källa: BRÅ www.bra.se

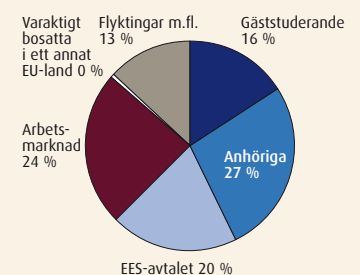
Färre fick uppehållstillstånd

Förra året fick 91 458 personer uppehållstillstånd i Sverige. Det är en minskning med drygt 7 000 personer jämfört med 2009. Flest uppehållstillstånd fick anhöriga och personer med arbete i Sverige.

31 819 personer sökte asyl, vilket var en ökning med 32 procent jämfört med 2009. De största grupperna kom från Serbien, Somalia, Afghanistan, Irak och Kosovo.

2 393 ensamkommande barn sökte asyl under 2010, vilket var en liten ökning jämfört med året innan. Närmare hälften av barnen kom från Afghanistan. Under förra året fick 1 351 ensamkommande barn och ungdomar uppehållstillstånd i Sverige.

Beviljade uppehållstillstånd 2010

Källa: Migrationsverket www.migrationsverket.se

Gamla förstagångsföräldrar i Vellinge

Kvinnor får i genomsnitt sitt första barn vid 28,94 års ålder.
Män är i genomsnitt äldre och får sitt första barn vid 31,43 år.

Kvinnors genomsnittsålder vid första barnets födelse är högst i Vellinge (32,35 år) och Danderyd (31,78).
Lägst är genomsnittet i Dorotea (23,47) och Surahammars kommuner (24,4).

De yngsta förstagångspapporna återfinns i Överkalix (26,27) och Laxå (27,21), de äldsta i Nykvarn (33,98) och Vellinge (33,96).

